

KODUMAA KOLHOOSID

A-18759 II

P. AŽIRKOV,
SOTSIALISTLIKU TÖÜ KANGELANE

**KUIDAS KOLHOOS
„BORETS“ TÕUSIS
EESRINDLIKUKS
SOTSIALISTLIKUKS
MAJANDIKS**

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS - TALLINN 1951

P. AŽIRKOV,
SOTSIALISTLIKU TÖÖ KANGELANE

KUIDAS
KOLHOOS „BORETS“
TÕUSIS EESRINDLIKUKS
SOTSIALISTLIKUKS
MAJANDIKS

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1951

KIRJASTUSELT.

Moskva oblasti Bronnitsõ rajooni Rõbolovo külas asetsev kolhoos „Borets“ on tuntud Nõukogude Liidu paljudele kolhoosnikutele. See kolhoos on kuulus oma püsivalt suurte saakide ja oma mitmekülgse ühismajandi kõikide harude kõrgete näitajate poolest. Suurte teraviljasaakide eest on antud sotsialistliku töö kangelase aunimetus kolhoosi „Borets“ esimehele P. Azirkovile, kolhoosi brigadiirile N. Kostritškinile, kolhoosnikutele A. Sitnovale ja K. Frolovale. Kõrgete näitajate eest töös on autasustatud 250 kolhoosnikut Nõukogude Liidu ordenite ja medalitega.

Kolhoosi tööst on korduvalt kirjutatud kesk- ja kohalikus ajakirjanduses. Selhozgiž'i poolt on 1946. aastal välja antud P. Granditski raamat¹, mis valgustab kolhoosi „Borets“ tööd. Mõned jutustused kolhoosi tööst on ruumi leidnud mitmesugustes ajakirjades ja ajalehtedes. Ühenduses kolhoosi „Borets“ tegevuse seesuguse laialdase valgustamisega ajakirjanduses saab kolhoosi esimees P. Azirkov palju kirju. Sm. Azirkovile kirjutavad nii kolhoosnikud ja kolhooside juhtkonnad kui ka põllumajanduse eriteadlased. Oma kirjades paluvad need seltsimehed sm. Azirkovi vastata paljudele küsimustele, mis neil on tekkinud kolhoosi „Borets“ tööd käsitlevate raamatute ja artiklite lugemisel. Neid huvitab esmajärjekorras küsimus, kuidas on kolhoos „Borets“ saavutanud ühistootmises miljonilisi tulusid, miks suhtuvad kolhoosi „Borets“ liikmed erilise armastusega oma ühismajandisse, kust saab kolhoos summasid tema poolt teostatavateks suurteks kapitaalehitusteks. Kolhooside juhtkonnad, eriti äsja valitud, küsivad nõu, kuidas ka nemad saaksid oma kolhoosid muuta seesuguselt tugevaks ja rikkaks, — millest alustada, et tõsta oma ühismajapidamise jõukust.

Käesolevas brošüüris ei valgustata kolhoosi „Borets“ kogu tööd. Brošüüri ülesanne on kitsam: vastata ainult neile küsimustele, mis kolhoosnikud on esitanud oma kirjades sm. Azirkovile. Kuid me loodame, et ka need lühikesed vastused pakuvad laiale kolhoosnikute massidele suurt praktilist huvi.

Raamat on kirjutatud P. Azirkovi poolt koos agronoomi-ökonomisti I. Tsikotoga.

Teist väljaannet on täiendatud uute andmetega kolhoosi töö kohta 1948. ja 1949. aastast.

¹ Eesti keeles on ilmunud raamat: P. A. Granditski, „Kolhoos „Borets““, Tartu 1948. Toim.

PÖLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI „BORETS“ LIIKMED TÖÖTAVAD HÄSTI JA SUHTUVAD ARMASTUSEGA OMA ÜHISMAJANDISSE.

Kõige sagedamini pöörduakse minu poole küsimusega, miks kolhoosis „Borets“ eranditult kõik kolhoosnikud töötavad erilise aktiivsusega oma ühismajandis ja hoolitsevad selle igakülge arenemise eest. Seejuures mõned üksikud seltsimehed on avaldanud isegi teatavat umbusku kolhoosi „Borets“ tööd valgustavais artikleis ja raamatuis esitatud tõsiasi suhtes, mis iseloomustavad meie andumuslikku suhtumist oma artelli tootmistegevusse.

Kõik, mis on kirjutatud meie kolhoosist, on kindel tõde, tõde ilma mingisuguste ilustusteta.

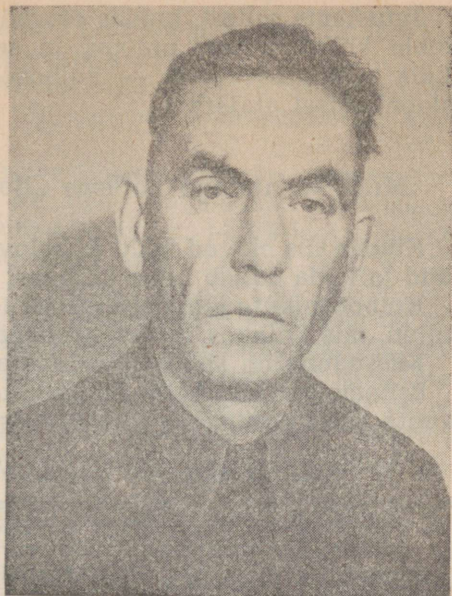
Meie kolhoosnikud töötavad oma ühismajapidamises tõepoolest hästi. Me saame püsivalt suuri saake. Nii näiteks 1949. aastal, millal kevadel ja suve algul oli terav sademetepuudus, sai kolhoos 220-hektaariselt pindalalt teraviljakultuuride keskmise saagina 20,5 tsentnerit hektaarilt. Kartuleid saadi 104-hektaariselt pindalalt keskmiselt 270 tsentnerit hektaarilt. Kõögivilju saadi 60-hektaariselt pindalalt keskmiselt ligikaudu 400 tsentnerit hektaarilt. Keskmise piimatoodang aastalehma kohta ületas 4000 liitrit aastas.

Kolhoos on saavutanud kõrgeid näitajaid ka muudes ühismajapidamise harudes. Töö organiseerimine kolhoosis on eeskujulik. Meil ei esine ilma mõjuva põhjuseta töölt puudumisi. Kõik kolhoosnikud ilmuvad tööle täpselt määratud ajal, ilma et tarvitseks seda neile täiendavalt meelde tuletada, ilma akendele koputamisteta ja muude selliste ammuiganenud töölekutsumise viisideta. Kõik kolhoosi juhatuse ja brigadiiride korraldused ning nende poolt antud ülesanded täidetakse laitmatult. Ajutist töölt kõrvaldamist loetakse meie kolhoosis kõige raskemaks karistuseks.

Valdav enamus Rõbolovo kolhoosnikuid — nii kutsutakse meid Rõbolovo küla nime järgi — töötab nüüd kolhoosis paremini kui nad töötasid varem oma üksikmajandeis. Rõbolovo kolhoosnikutel seisab esikohal ühismajand.

Peale selle, et töötame kolhoosis hästi, hoolitseme ühtlasi artellilise tootmise laiendamise ja oma põldude parendamise eest, põllumajanduslike masinate muretsemise, uute ühiskondlike hoonete ehitamise, ühiskarja loomade arvu suurendamise ja ühismajapidamise kõikide harude laiendamise eest.

Suure Isamaasõja rasketel aastatel, millal põhiline osa töövõi-

*P. AZIRKOV,
sotsialistliku töö kangeltane,
kolhoosi „Borets“ esimees.*

melistest meestest läks kaitsma kodumaad, pühendasid ülejäänud kolhoosi liikmed, peamiselt naised, vanad ja alaealised, kogu oma jõu kolhoosile. Rindele ja kodumaale oli vaja anda rohkem toiduteravilja, kartuleid, köögivilju ja loomakasvatussaadusi. Ja Rõbolovo kolhoosnikud täitsid auga selle ülesande: sõja-aastatel kolhoos mitte ei vähendanud, vaid laiendas oma ühistootmist. Sõja-aastatel andis ja müüs kolhoos riigile toiduteravilja ja köögivilja kaks korda rohkem kui rahuajal, kartuleid aga viis korda rohkem. Kolhoosnikud näitasid oma töös sangarlikkuse imesid: nad tulid tööle kogu perega, ületasid kindlaksmääratud töönorme, saavutasid suuri saake. Eeskujuliku töö eest sõja-aastatel on 186 kolhoosi liiget autasustatud medaliga „Eeskujuliku töö eest Suure Isamaasõja aastatel“ ja 112 kolhoosnikut medaliga — „Moskva kaitsmise eest“.

Rõbolovo kolhoosnikute ennastalgava truuduse kohta oma kolhoosi vastu, nende kohusetruu, sotsialistliku suhtumise kohta ühistöösse võib esitada palju fakte.

Mis on siis selle kõige põhjuseks? Miks töötavad meie kolhoosnikud oma ühismajandis nii hästi, miks hoolitsevad nad sellise armastusega selle igakülgse arengu eest?

Vastus sellele küsimusele on väga lihtne: kolhoos, selle ühismajapidamine on loonud Rõbolovo talupoegadele uue, jõuka elu, mis on hoopis erinev sellest, mida elasid Rõbolovo küla talupojad revolutsiooni-eelsel ja kolhoseerimise-eelsel ajajärgul.

Jutustame sellest, kuidas elavad ja missuguseid tulusid saavad meie kolhoosnikud praegu, ja sellest, kuidas elasid Rõbolovo küla talupojad varem — kolhoseerimise-eelsel ja eriti revolutsiooni-eelsel ajajärgul.

Mida on andnud kolhoos „Borets“ Rõbolovo talupojale.

Kuidas siis elavad nüüd Rõbolovo küla talupojad, mida on andnud ja mida annab neile kolhoosi ühismajand praegusel ajal?

Kolhoosnikute elu materiaalset taset iseloomustavad kõigepealt tulud, mis kolhoos jaotab normipäevade alusel.

Missugune on siis normipäevatasu meie kolhoosis?

Esitame andmed kolhoosi „Borets“ naturaali- ja rahaliste tasude kohta ühe normipäeva eest viimaste aastate jooksul.

Makstud tasud ühe normipäeva eest aastatel 1938—1949.

Aastad	Välja makstud ühe normipäeva eest			
	teravilja (kg)	köögivilju ja kartuleid (kg)	koresöötasid (kg)	raha (rbl)
1939	1,25	13,6	3,5	5,94
1940	1,45	16,3	3,5	4,90
1941	1,5	14,6	5,5	3,00
1942	1,5	6,0	6,5	3,72
1943	2,0	11,4	5,0	4,30
1944	2,7	11,3	7,0	4,41
1945	2,0	12,7	5,5	5,91
1946	1,9	14,9	4,0	8,75
1947	3,0	17,3	7,0	14,00
1948	2,5	13,2	5,5	5,00
1949	1,8	21,85	2,3	5,59

Vaatleme tähelepanelikult selles tabelis toodud arve. Mida need ütlevad?

Siit näeme, et ilma ühegi erandita saavad kolhoosnikud iga aasta normipäeva kohta niisuguse hulgaprodukte ja raha, mis kindlustab neile täielikult küllalt kõrge materiaalse elatustaseme. Isegi nendel aastatel, millal ebasoodsad kliimaatilised tingimused ei võimaldanud saada suuri saake kõigi kultuuride alal, olid väljamaksud normipäevade eest meie kolhoosis siiski tähelepanu vääriavad. Nii näiteks sai kolhoos 1939. aastal sademete vähesuse tõttu suhteliselt madala teraviljasaagi. Seetõttu andsime siis teravilja ühe normipäeva kohta vähem kui teistel aastatel. Kuid normipäevade eest antud leivaviljakoguse vähenemine kompenseeriti kartulitega, köögiviljaga ja rahaga: 1939. aastal anti iga

normipäeva eest 13,6 kilogrammi kartuleid ja köögivilju, 3,5 kilogrammi koresööt, 5 rubla 94 kopikat raha.

Ka Suure Isamaasõja rasketel aastatel, hoolimata tohutuist raskustest, kindlustas kolhoosi ühismajand kolhoosnikutele kõrge elatusmiinimumi.

1946. aasta, nagu teada, erines teistest aastatest terava sademetevähesuse poolest. Kuid ka sellel põua-aastal andsime iga normipäeva kohta 1,9 kilogrammi teravilja, 14,9 kilogrammi kartuleid ja köögivilju, 4,0 kilogrammi heinu ja õlgi ning 8 rubla 75 kopikat raha.

Kõik need faktid kõnelevad sellest, et meie kolhoosis on normipäevatasu väga püsiv, on vähe sõltuv kliimatilistest tingimustest. Vaat sellele meie normipäevatasude püsivusele, s. o. meie tulude püsivusele, ma tahan pöörata kõigi nende erilist tähelepanu, kes on huvitatud meie kolhoosnikute hästi töötamise põhjustest ja oma ühismajandisse armastusega suhtumise põhjustest.

Meil teab iga kolhoosnik hästi, et igasuguste tingimuste korral tuleb tasu normipäevade eest meie kolhoosis rikkalik ja selleks, et kindlustada ennast kõige vajalikuga, peab tegema ainult üht — hästi töötama kolhoosis, välja töötama võimalikult rohkem normipäevi. Tulu nende normipäevade eest on aga kindlustatud. Ja meie kolhoosnikud püüavadki töötada hästi, püüavad välja töötada võimalikult palju normipäevi.

Kolhoosniku põhiline tulu ühismajandist on olenev iga normipäeva kohta arvestatavate tulude suurusest ja väljatöötatud normipäevade hulgast. Meie kolhoosis tuleb iga normipäeva kohta õige palju saadusi ja ka normipäevi on igal kolhoosnikul küllalt palju: iga töövõimeline kolhoosnik töötab aastas keskmiselt välja 250—300 normipäeva.

Peale selle saab enamus kolhoosnikuid lisatasu põllumajanduskultuuride saagi ja loomakasvatuse produktiivsuse plaanide ületamise eest.

Kolhoosnikute poolt saadava lisatasu ulatus on väga suur. Nii näiteks on mõned meie kolhoosi lüpsjad saanud lisatasuna enam kui 3000 liitrit piima. Lüpsja A. Kaškina sai 1948. aastal piimatoodangu aastaplaani ületamise eest 3707 liitrit piima, lüpsja A. Homjakova — 3489 liitrit ja lüpsja L. Gorohhova — 3224 liitrit piima aastas.

Põllundus- ja köögiviljakasvatuse brigaadide paljudele liikmetele on lisatasuna välja antud 2—3 tonni mitmesuguseid põllumajandussaadusi: kartuleid, köögivilja ja teravilja.

N. Sitnov sai 1949. aastal 5355 kilogrammi kartuleid, naiskolhoosnik P. Frolova — 5528 kilogrammi ja naiskolhoosnik A. Ažirkova — 3263 kilogrammi kartuleid.

Esitatud andmed normipäevade eest antava tasu ja lisatasu suurusest iseloomustavad küllalt kujukalt kolhoosnikute tulusid ühismajandist. Meil saab iga kolhoosniku perekond iga aasta küm-

neid tonne mitmesuguseid põllumajandussaadusi ja tuhandeid rublasid rahalist tulu.

Võtame näitena kolhoosnik N. Sitnovi perekonna.

Põhitasuna normipäevade eest ja lisatasuna sai see perekond 1948. aastal:

teravilja	2771 kilogrammi,
kartuleid	7049 "
köögivilja	5411 "
loomasööta	7461 "
puuvilja	47 "
raha	5874 rubla.

Naiskolhoosnik T. Mozaleva perekond sai kokku oma normipäevade eest ja lisatasuna 1948. aastal:

teravilja	2878 kilogrammi,
kartuleid	7347 "
köögivilja	5713 "
loomasööta	6735 "
piima	2226 liitrit,
puuvilja	58 kilogrammi,
raha	6122 rubla.

Niisugused on meie kolhoosnikute tulud, kes töötavad kohuse-
truult kolhoosi ühismajandis.

Tulule ühismajandist on tarvis juurde lisada veel see tulu, mis kolhoosnikud saavad oma individuaalmajapidamisest.

Kolhoosi „Borets“ iga liikme perekonnal on kuni 0,30 hektaari aiamaad, isiklik lehm, sigu, lambaid, kodulinde. Aiamaalt saab kolhoosnik kuni 3000 kilogrammi kartuleid ja köögivilju, lehmalt 2—2,5 tuhat liitrit piima.

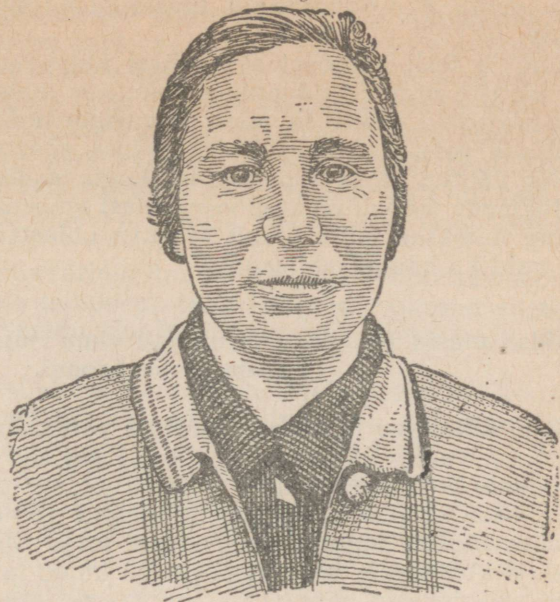
Tulu individuaalmajapidamisest omab meie kolhoosnikute juures ainult kõrvalist tähtsust, kuid see isiklik majapidamine annab siiski võimaluse paremini rahuldada kolhoosipere isiklike vajadusi.

Niisiis on meie kolhoosnikute üldine tulu, mis nad saavad ühismajapidamisest ja individuaalmajapidamisest kokku, kõrge ja püsiv ning see kindlustab neile jõuka ja kultuurse elu.

Suurte tulude tõttu on kolhoosnikute elu-olu viimase 10—15 aasta vältel tundmatuseni muutunud. Igas majas on elekter, raadio, hea mööbel. Praegu seab kolhoos sisse veevärki. Paljud kolhoosnikud juba kasutavadki seda.

Kolhoosis on olemas kultuurihoone 5000-kõitelise raamatukoguga, lugemissaaliga ja laboratooriumiga, samuti klubi alalise kinoseadeldisega. Klubis töötavad mitmesugused ringid: näitering, laulukoor jm.

Kolhoosnikute soovi korral kasvatatakse nende lapsi kolhoosi lastesõimes ja lasteaias, kusjuures laste ülalpidamine nii lastesõimes kui ka mängumurul toimub põhiliselt kolhoosi kulul. Küläs on seitsmeklassiline kool. Paljud noored õpivad keskkoolis ja kõrgemates õppeasutistes. Niisuguse rikka ja kultuurse elu loomi-

*K. FROLOVA,
sotsialistliku töö
kangelane.*

seks tuleb meil muidugi tublisti tööd teha. Kuid kolhoosnike tööd kergendavad traktorid, kombainid, külvi- ja lõikusmasinad, autod, elekter. Peale selle omab suurt osatähtsust tööjaotus. Meil töötab iga kolhoosnik kolhoosis ühel kindlal tootmisalal.

Uued, sotsialistlikud suhted inimeste vahel on muutnud talupoja töö au, kuulsuse, vaprust ja sangarlikkuse asjaks. Kolhoosis on lugupeetav see, kes pühendab rohkem jõudu kolhoosi ühismajapidamisele. Kolhoosi paremad inimesed on need, kes, töötades ühismajandi arendamiseks, ei säästa oma jõudu, kes saavutavad oma töös kõrgeid näitajaid. Need on lugupeetud inimesed mitte ainult meie kolhoosis, vaid kogu maal. Rohkem kui 250 inimest meie kolhoosist on valitsuse poolt autasustatud ordenite ja medalitega. Kolhoos „Borets“ ja selle üksikud liikmed on olnud alatised osavõtjad üleliidulisest põllumajandusnäitusest, neid on autasustatud selle näituse medalitega, nad on saanud mitmeid diplomeid, aukirju ja muid preemiaid ning autasusid näituse peakomiteelt.

Meie kolhoosi nimi on kantud oblasti autahvliile.

Kolhoosi väljapaistvate saavutuste eest 1947. ja 1948. aastal omistati minule, samuti brigadiir N. Kostritškinile, kolhoosnikutele A. Sitnovale ja K. Frolovale sotsialistliku töö kangelase kõrge aunimetus; 65 inimest autasustati Nõukogude Liidu ordenite ja medalitega. Lenini ordeni omavad kolhoosi endine agroom P. Sargin, brigadiirid A. Zavalov, N. Zemljanskaja, A. Sitnov, kolhoosnikud A. Modina, Z. Fadejeva, K. Frolova,

P. Bulanova, K. Ozimovskaja, lüpsja A. Kalinina ja sepp N. Kuznetsov.

Mind ja teisi kolhoosi eesrindlasi kutsuvad sageli oblasti- ja keskasutiste organid nõupidamistele, kus meiega läbi arutatakse mitmesuguseid valitsuse poolt kavatsetavaid abinõusid, mis on vajalikud sotsialistliku põllumajanduse edasiseks arenguks.

Olen valitud Moskva oblasti nõukogu saadikuks ja täitevkomitee liikmeks. Rõbolovo kolhoosnikutest on saanud tuntud ja lugupeetud inimesed mitte ainult Moskva oblasti kolhoosnikute hulgas, vaid ka kaugel väljaspool.

Kuidas elasid Rõbolovo talupojad enne Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni.

Meid, Rõbolovo talupoegi, tunti ka varem kogu ümbruskonnas. Olime ka varem „kuuisaa“ mehed. Kuid see kuulsus oli hoopis isesugune. Meid tunti kõigis Moskva jõe äärsetes külates ja asulates, sest paljud Rõbolovo talupojad töötasid burlakkidena, vedades mööda jõgesid kaupmeeste lotje. Meid, Rõbolovo burlakke ja kehvikuid, mäletavad paljud külad ja linnad kui hobusemehi, kes vedasid võõrast vara võõrastel hobustel. Meid tunnevad ja mäletavad paljud vana Moskva elanikud, kuid mitte kui nimekaid, lugupeetud inimesi, vaprust ja kuulsuse inimesi, vaid kui inimesi, keda nälg, häda ja vaesus olid oma kodukülalt välja ajanud, inimesi, kes otsisid teenistust, kes olid valmis vastu võtma iga musta tööd, kes ei peljanud kõige raskemat, tänamatut ja kehvasti tasutatavat tööd.

Kuni Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsioonini oli meil maad vähe. Küla maa oli igast küljest piiratud ümbruskonna mõisnike — Gortšakovi, Šarikovi, Polivkovi — ja kloostri maadega, mis kchati kiilusid meie maadesse, nii et polnud võimalik karjagi põllule ajada. Iga aasta tuli maksta mõisnikele tasu karja läbijamamise õiguse ja trahve paratamatute söödakahjude eest.

Meie külale kuuluv maa jaotati hingede järgi, kuid tegelikult koondus tunduv osa sellest 10—15 suurema kulaku kätte. Paljudel talupoegadel polnud oma maad millegagi harida, polnud hobuseid ega põllumajanduslikku inventari. Nad olid sunnitud oma maa kulakutele rendile andma ja ise minema sulasteks või burlakkideks. Lehma ei omanud kaugeltki kõik talupojad; paljud talupojad pidasid üht lehma kahe-kolme majapidamise kohta.

Need talupojad, kelle põhiliseks tööalaks jäi põllundus, elasid kerjuslikku elu. Maa oli halb, viljasaagid madalad, ebapüsivad. Leiba ei jätkunud isegi heal aastal uudseviljani. Enamik talupoegi ei saanud kunagi võlgadest lahti. Juhtus, et koristasid küll saagi, aga elada ei olnud millestki, sest kogu toiduteravili ja sageli ka kõik kogutud hein läks laenude ja maksuvõlgade katteks.

Mäletan, kord tegid mehed heina, panid selle kuhjadesse, aga jaotada seda ei lubatud enne, kui ei ole esitatud kviitungid koi-kiue maksuvõlgade tasumise kohta. Nii tuli mõnigi kord paljudel talupoegadel anda kogu hein võlgade katteks kuuavanemale.

Selal, kui paljudel kehvikutel ei olnud ei hobust ega lehma, pidasid mitmed meie küla kulakud 50—80 hobust. Nad harisid suuri maa-alasid, omasid isiklikke lotje, võtsid suuri hankeid lotjade veo alal mööda Moskva jõge ja vooride alal ning tegelesid muude ettevõtetega.

Nende kulakute-ettevõtjate juures palgaliste hobusemeestena töötaski enamik meie talupoegi. Maa vähesus, väikesed viljasaad-gid, hobuste ja lehmade puudumine sundis meid kogu aasta otsima teenistust.

Võtame näiteks minu isa perekonna. Meie perekond koosnes kuuest inimesest, kuid hingemaad sai ainult isa, sest enne revolutsiooni jaotati maa hingede järgi, hingeks loeti aga ainult mehi, kuna naised maa jaotamisel ei arvestatud. Minu arvel anti maad siis, kui olin juba noormees. Sellest ajast alates oli meil kaks hektaari maad. Kuid ka sellest maast ei jätkunud kogu perekonna toitmi-seks ja isa pidi alatiselt linnas töötama. Kaheksa-aastaselt hak-kasin sulaspoisiks, hiljem töötasin Moskvast. Siis läksin tagasi küllasse, hakkasin kulaku juures burlakiks, ajasin lotje mööda Moskva jõge.

Nii elas enamik meie talupoegi.

Eriti raske oli Rõbolovo talupoja elu põua-aastatel. Harilikult ajas iga ikaldusaasta talupoegi külast välja, tegi iseseisvad pere-mehed sulasteks, proletaarlasteks. Rõbolovo sulastel, kehvikutel ja keskmikel ei olnud sel ajal mingil määral kindlustatud ei vilja-saak ega tulud, ja iga aasta sattusid ikka uued ja uued perekon-nad täielikku sõltuvusse kulakust. Suri kellelgi hobune või lehm — mine ja kummarda kulakut. Hävis vili põllulapil — abi polnud oodata kuskilt, mine jälle rikast orjama. Jäid ise haigeks — jäi perekond ilma leivaraasuta, tee jälle võlgu.

Võeti soldatiks, siis teadsid ette, et majapidamine laostub. 1914. aastal, imperialistliku sõja ajal, läksid paljud soldatiledesid mööda maailma hulkuma. Nende saatus ähvardas paljusid. Ena-mikul seisis ees sulasepõli, töötaolek, vaesus ja laostumine.

Pärast seda, kui oleme lühidalt jutustanud Rõbolovo küla talu-poegade endisest ja praegusest elust, on loodetavasti arusaadav, miks põllumajandusliku artelli „Borets“ kolhoosnikud töötavad aktiivselt ja miks nad suhtuvad armastusega oma ühismajan-disse, seades selle alati esikohale.

Kas saavadki meie kolhoosnikud teisiti suhtuda oma ühis-majandisse?

Kui kolhoosnikute elu on muutunud, tänu kolhoosile, jõukaks ja kultuurseks, kui kolhoosikord on relvastanud töötava kolhoosniku eesrindliku teaduse ja tehnikaga, kuidas siis saab mitte hoolitseda oma kolhoosi arenemise, kasvamise ja õitsengu eest.

Kui iga kolhoosnik teab, et kogu tema heaolu on loodud ja on alati seotud ühismajandi arenemisega, kuidas saab seal siis halvasti töötada.

Kas oleks saanud endine üksikmajapidamine võimaldada niisugust elu, niisuguseid tulusid?

Kas üksiktalupidaja oleks võinud unistadagi traktorist, autost, vesivarustusest, elektrijaamast ja kultuurihoonest?

Kolhoosnikud näevad selgesti, et nende soovid ja püüdlused võivad tulevikus leida rahuldamist ainult kolhoosi ühismajapidamise arengu alusel. Nad vaatavad julgelt homsele päevale, kindlasti teades, et see toob endaga kaasa mitte laostumise ja vaesuse, vaid praegusest veel parema elu. Kolhoosis on unustatud niisugused mõisted, nagu töötaolek, leiva kuni uudseni mittejätkumine, kindlustamatus vanaduspäevil. Meil on olemas töövõimetute abistamise ühiskondlik fond ja vastastikuse abistamise kassa, mis abistab kõiki, kes on kolhoosis hästi töötanud.

Kui varem enamik töötavaid talupoegi ei pääsenud võlgadest kulakutele-ettevõtjatele, siis nüüd on enamikul kolhoosnikutel olemas mitte sugugi väikesed hoiused.

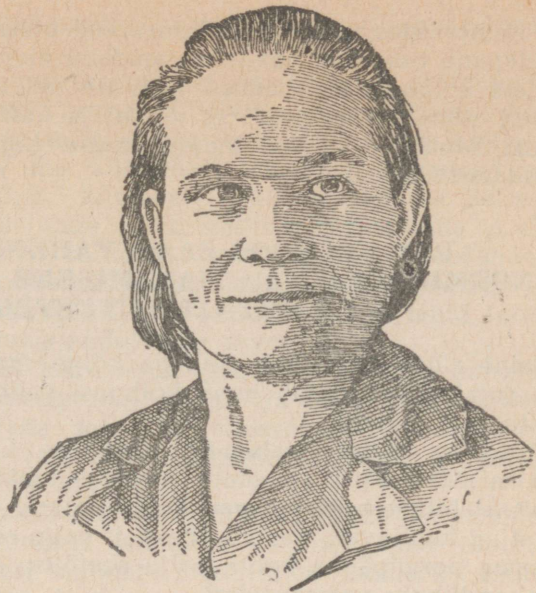
Ja kõike seda tänu kolhoosi ühismajapidamise tugevnemisele ja arenemisele.

Kuidas siis saakski pärast kõike seda suhtuda halvasti kolhoosisse, kuidas saaks mitte hoolitseda ühismajandi arengu eest?

Meie kolhoosnike suhtumisest oma individuaalmajapidamisse.

Meie kolhoosnikud saavad oma põhilise tulu ühismajapidamisest normipäevade alusel. Ühismajapidamisse mahutatud töö annab hoopis rohkem tulu kui töö, mis on mahutatud individuaalmajapidamisse. Meie kolhoosnikutel on hoopis kasulikum töötada liigne päev ühismajapidamises, kui et kulutada see päev oma kodusel aiamaal.

Võrdleme näiteks kolhoosnike tulusid ühismajapidamisest ja individuaalmajapidamisest. Võtame sama N. Sitnovi perekonna. Nagu varem nägime, sai see pere 1948. aastal ühismajandist 2771 kilogrammi teravilja, 12 460 kilogrammi kartuleid ja köögivilju, 7461 kilogrammi loomatoitu, 47 kilogrammi puuvilja ja 5874 rubla raha. Oma aiamaalt sai sm. Sitnovi pere 3000 kilogrammi kartuleid, isiklikust lehmast — ligikaudu 2200 liitrit piima ja väkeloomade tapmisest — 120 kilogrammi liha. Nagu näeme, on toodang, mis sm. Sitnovi pere sai oma individuaalmajapidamisest, mitu korda väiksem toodangust, mis ta sai ühismajapidamisest. Peale selle peab kolhoosnik Sitnov toodangust, mis ta sai individuaalmajapidamisest, täitma kohustuslikud müügid riigile, varuma seemne oma aiamaa jaoks, kulutama teatava summa hoonete remondiks jms.

A. SITNOVA,
sotsialistliku töö
kangelane.

Kokkuyõttes langeb seega individuaalmajapidamisest saadava tulu osatähtsus sm. Sitnovi pere üldises tulus veelgi.

Peale selle ei saa unustada, et individuaalmajapidamine sõltub mitmes suhtes kolhoosi ühismajandi olukorrast ja arengust. Kolhoosnikute aiamaad haritakse meil kolhoosi hobustega. Kolhoos võimaldab oma liikmetele hobuste saamise aiamaa sügiskünniks, korduskünniks kevadel, kartulipanekuks ja saagi koristamiseks.

Uks-kaks korda suve jooksul (vastavalt vajadusele) toimub kolhoosi hobustega individuaalaiamaal ka kartulimuldamine.

Ka isikliku karja pidamine sõltub mitmeti kolhoosist. Sööda oma karja jaoks saab kolhoosnik ühismajandist normipäevade alusel, ja kui perekonna kohta tuleb normipäevi vähe, siis on raske lehma pidada.

Kolhoos varustab kolhoosnikuid tõuvasikatega ja paremate kartulisortidega. Ka abistab kolhoos oma liikmeid kütuse muretsemisel, elumajade ja isiklike majapidamishoonete ehitamisel ja remontimisel.

Järelikult on meie kolhoosnikute materiaalne heaolu peamiselt ja põhiliselt tingitud kolhoosi ühistootmisest.

Kõike seda arvesse võttes on selge, miks meie kolhoosnikud pühendavad vähem tähelepanu oma individuaalmajapidamisele, seda rohkem aga ühismajapidamisele. Meie kolhoosnikuid ei saa ka väevõimuga sundida oma individuaalmajapidamisele rohkem tähelepanu pöörama. Ja kui keegi imestab, miks meie kolhoosnikud töötavad meelsamini ühismajapidamises kui individuaalmajapidamises, siis meie imestame vastupidise üle: miks mõne-

des kolhoosides üksikud kolhoosnikud pühendavad liigselt palju tähelepanu oma individuaalmajapidamisele?

Meie kolhoosi kogemused ja üldse kõikide kolhooside kogemused näitavad selgesti, et jõukat ja kultuurset elu saab luua ainult sotsialistliku suurmajapidamise tugevdamise ja edasise arendamise baasil.

KUST KOLHOOS SAAB VAHENDID KÕRGE NORMIPÄEVATASU MAKSMISEKS JA SUURTEKS KAPITAALHEITUSTEKS.

Teine rühm küsimusi, millega kõige sagedamini minu poole pöörduakse, puudutab meie kolhoosi suurte rahaliste ja naturaaltulude allikaid.

„Kust te võtsite vahendid niisuguse kõrge normipäevatasu maksmiseks? Kust te saate summasid niisugusteks tohututeks kapitaalehitusteks?“ küsivad kolhoosnikud oma kirjades.

Paljud kahtlevad, kas me tõeliselt palju ehitamegi. Et võib-olla anname normipäeva kohta palju seetõttu, et reserveerime vähe ühiskondlikeks vajadusteks?

On ilmne, et need küsijad ei kujutle, kuidas on võimalik, et saab suuri summasid kulutada kapitaalehitusteks ja ühflasi jaotada suure hulga rahalisi ja naturaaltulusid normipäevade eest.

Tõeliselt on üks neist tihedalt seotud teisega: ei saa olla kõrgeid normipäevatasusid ilma tööjõu ja vahendite rakendamiseta ühismajapidamise laiendamiseks ja ümberpöörduvalt — ei saa olla ühismajapidamise kiiret laienemist ilma kõrgete normipäevatasudeta. Meil on seaduseks üheaegselt suurte ressursside määramine ühismajapidamise laiendamiseks ja normipäevade eest tasumiseks.

Sellest, et me jaotame suuri tulusid normipäevade eest, on kõneldud eelmises peatükis. Jutustame nüüd sellest, kui palju ja kuidas ehitame ja missuguseid vahendeid selleks kasutame.

Meie kolhoos ehitab tõepoolest palju. Kolhoosi ühishooned paiknevad enam kui kilomeetrilise pikkusega maa-alal. Oma olemasolu kaheksateistkümnelt aastalt, kuni 1948. aastani, on kolhoos ehitanud elektriijaama, kolm hobusetalli, kaks karjalautu, vasikalauda, sigala, lambalauda, hooned linnu- ja küülikufarmile, kolm viljaaita, kolm köögiviljakeldrit, küüni köögiviljade ja seemnetaimede kuivatamiseks, viljakuivatise, klubi raadioülekanne-jaamaga ja alalise kinoseadeldisega, ruumid lastesõimele ja lasteaiale, kolhoosi juhatuse hoone, veski, tuulemootori, pritsimaja, sepikoja, eriteadlaste maja, veevärgi ja maantee.

Samal ajal on kolhoos kulutanud õige suuri summasid kolhoosile vajaliku põllumajandusinventari, masinate ja seadmete muretsemiseks. Oleme muretseanud kolm autot, kolm jõumasinat,

külvimasinaid, niidumasinaid, sorteerijaid, viljapuhastusmasinaid jne.

Ainuüksi viimaste aastate vältel on kolhoos ehitanud kultuurihoone, autogaraaži, sauna, köögivilja seemnetaimede hoidla, viljaaida, sugumärade talli, kivihoone elektriijaama jaoks, veetorni, vesivarustuse ühe kilomeetri ulatuses, mineraalväetiste lao, tööriistade kuuri, 2,5 kilomeetri pikkuse maantee. Selle kõrval teostasime karjalautade, hobusetallide, vasikalauda ja sigala kapitaalremondi, tegime mitmele vanemale majapidamishoonele plekk-katuse ja remontisime veski. Samade aastate vältel omandas kolhoos veel kaks autot, elektrimootoreid ja muid tootmisvahendeid ning põllumajanduslikku inventari.

Aastatel 1950—1951 kavatseme ehitada uue suure linnatüübilise klubihoone, kasvuhoone, köögi- ja puuviljade töötlemise abiettevõtte, lõpetada maantee ehitamise ja vesivarustuse torustiku panemise, varustada seadmetega farmi söödatsehhi, sisse seada elekterlüpsi jne.

Kõigeks selleks kulub muidugi palju tööjõudu ja vahendeid. Loetletud kapitaalehitused teostame osaliselt oma tööjõu ja materjalidega, ilma eri kuludeta materialide ostmiseks. Ehitamisele kulutame iga aasta keskmiselt 2500—3000 normipäeva.

Niisuguste suurte ehitustööde teostamiseks ja seadmete muretsemiseks tuleb palju kulutada ka rahalisi vahendeid.

Viimase kümne aasta vältel on kolhoos kapitaal-mahutusteks kulutanud ligikaudu 2,5 miljonit rubla, kusjuures kulutused selleks iga aastaga suurenevad. Nii näiteks kulutasime 1945. aastal kapitaal-mahutusteks 407 000 rubla, 1946. aastal — 646 000 rubla, 1947. aastal — 754 000 rubla. 1948. aastal moodustasid kapitaal-mahutused 552 821 rubla.

Nagu näeme, ei ole need vahendid väikesed. Kust siis võtame need? Kuidas saame ühendada kõrge normipäevatasu suurte kulutustega ühismajapidamise laiendamiseks?

Neile küsimustele püüame vastata faktide ja andmetega kolhoosi tööst viimaste aastate vältel.

Alustame kolhoosi töö kirjeldamist 1946. aastaga.

1946. aasta oli sõjajärgse perioodi esimene aasta. Nagu teada, oli 1946. aasta kliimatiliste tingimuste poolest ebasoodne. Suvel sadas vihma väga vähe, mistõttu viljasaak ja kolhoosi tulud olid 1946. aastal palju väiksemad kui eelmistel aastatel ja palju väiksemad kui need oleksid võinud olla samal aastal normaalsete tingimuste juures. Kuid me alustame kolhoosi töö analüüsi teadlikult selle aastaga. Kirjeldades kolhoosi töötamist selle järgi, kuidas see 1946. aastal oli, ei saa meile keegi ette heita, nagu oleksid meil olnud mingisugused soodsad tingimused.

Niisiis, sellel ebasoodsal 1946. aastal oli kolhoosi rahaline tulu 2 114 709 rubla. Niisuguse kolhoosi kohta, nagu seda on kolhoos „Borets“, mis ühendab 212 talundit ja omab 600 hektaari põldu, ei ole see tulu väike. Selle tulu põhilisteks allikateks olid taime-

ja loomakasvatus. Uldisest rahalisest tulust, 2 114 709 rublast, saadi 1 518 185 rubla taimekasvatusest, 513 180 rubla loomakasvatusest ja ainult 65 000 rubla andsid muud alad.

Peamise osa rahalistest tuludest (75%) andis taimekasvatus. Taimekasvatus andis ka põhilise osa naturaaltoodangust, mis normipäevade eest välja jaotati.

Vaatleme üksikasjalisemalt, millest laekusid kolhoosi selle tootmisharu rahalised ja naturaaltulud. Peatume lühidalt taimekasvatuse naturaaltoodangu jaotuse juures.

1946. aastal oli kolhoosis teraviljakultuure 216 hektaari, kartuleid 97 hektaari, köögiviljakultuure 61 hektaari, söödajuurvilju 15 hektaari ja silotaimi 16 hektaari.

Teraviljakultuuride alal ületati 1946. aastal külviplaan 40 hektaari võrra. Samuti ületati ka saagiplaan. Kolhoosi keskmine teraviljakultuuride saak 1946. aastal oli 17,35 tsentnerit hektaarilt; plaanis aga oli ette nähtud 14,2 tsentnerit hektaarilt. Niisiis, isegi sellel kliimatiliste tingimuste poolest ebasoodsal aastal ületas kolhoos teraviljakultuuride saagiplaani 3,15 tsentneri võrra hektaarilt. Teravilja üldtoodang 1946. aastal oli 3712 tsentnerit. Arvates juurde eelmise aasta mitmesuguste fondide vilja ja vilja, mis saadi riigilt sordiseemne vastu, oli kolhoosi 1946. aasta teravilja üldtoodang 4638 tsentnerit. Sellest kogusest müüs kolhoos riigile normikohustuse katteks ja üle normi 1005 tsentnerit; seemneks, söödaks ja muudeks ühiskondlikeks fondideks määrati 1896 tsentnerit, normipäevade eest jaotati 1737 tsentnerit. Järelikult määrati normipäevade eest tasumiseks tunduv osa (üle ühe kolmandiku) jaotamisele kuulunud teravilja kogutoodangust, kusjuures see osa on suur, kuid mitte seetõttu, et kolhoos oleks vähe andnud riigile või vähe määranud ühiskondlikesse fondidesse. Täites täielikult riikliku müügikohustuse plaani, andis kolhoos riigile 250 tsentnerit teravilja üle plaani. Ümberarvestatult põllumaa ühe hektaari kohta andis kolhoos riigile teravilja üldse rohkem kui ükski teine ümbruskonna kolhoos. Ka reserveerisime teraviliast seemneks ja määrasime söödafondi rohkem kui teised meie ümbruskonna kolhoosid. Järelikult on normipäevade eest jaotamiseks jäetud suurem teraviljahulk seletatav sellega, et meie teravilja üldtoodang oli suur. Üldtoodang omakorda oli suur seetõttu, et kolhoos esiteks ületas 1946. aastal teraviljakultuuride külvi- ja saagiplaani, teiseks läks jaotamisele teravilja, mis oli saadud riigilt lisana puhtasordilise seemnematerjali andmise eest. Täites riigile kasuliku ülesande teravilja sordiseemne tootmise alal, saime täiendava koguse toiduteravilja.

Vaatame, kuidas on olukord saagiga ja toodangu jaotamisega teiste kultuuride alal.

1946. aastal sai kolhoos kartuleid 97-lt hektaarilt keskmiselt 157 tsentnerit hektaari kohta, kusjuures saagiplaanis oli ette nähtud 130 tsentnerit. Järelikult ületasime ka siin saagiplaani tunduvalt. Seejuures tuleb silmas pidada, et kolhoosis täidetakse 50

protsenti kartuli all olevast pindalast kartulisordiga varane roosa, mis koristatakse juba juulis, mis muidugi mõjutab saagi keskmist. Kartuli üldtoodang moodustas 1946. aastal 15 421 tsentnerit. Kartuli üldtoodangust müüdi riigile (kaasa arvatud naturaaltasu traktorijaamale) 5080 tsentnerit, sealhulgas 300 tsentnerit üle plaani; kolhoositurul müüdi kartuleid 416 tsentnerit. Ühiskondlikesse fondidesse (seemne-, sööda-, töövõimetute abistamise fondi jne.) määrati 3524 tsentnerit, jaotamiseks normipäevade eest jäeti 6401 tsentnerit. Kuid see kogus oleks olnud hoopis väiksem, kui kolhoos ei oleks rakendanud nii riigile kui ka kolhoosile kasulikku varase kartuli kasvatamist.

Nagu ülalpool öeldud, on meil 50 protsenti mahapandud kartuleist varast sorti. Varase kartuli koristab kolhoos ja annab müügi kohustuse katteks riigile juulikuus. Sellel perioodil vajavad töötajad linnades kartuleid ja köögivilju. Kolhoosi ülesanne on anda riigile võimalikult palju varaseid saadusi. Kolhooside huvi tõstmiseks võimalikult varase saaduste äraandmise vastu arvestatakse valitsuse määruse kohaselt iga kartulitsentner, mis riikliku müügi kohustuse arvel on ära antud juulis, kahe tsentneri eest. Meie kolhoos täidab kogu oma kartulimüügi kohustuse plaani juulis. Tehes sellega suure heateo riigile, säilitab kolhoos ühtlasi mõned tuhanded tsentnerid kartuleid enda vajadusteks.

Niisiis kindlustas saagi plaani ületamine ja kõrgeväärtuslike saaduste varasemal tähtajal riigile andmine meile suured tasud normipäevade eest teraviljas ja kartulites.

Köögiviljakultuuride saagi plaan ületati 1946. aastal veel suuremal määral. Nii näiteks saadi kapsaid ühelt hektaarilt saagi plaanis ettenähtud 215 tsentneri asemel tegelikult 489 tsentnerit; kurke saadi kolhoosis keskmiselt 531 tsentnerit hektaarilt saagi plaanis ettenähtud 130 tsentneri asemel; tomateid saadi tegelikult 490 tsentnerit hektaarilt saagi plaanis ettenähtud 130 tsentneri asemel; söögiteravilju saadi 497 tsentnerit hektaarilt saagi plaanis ettenähtud 170 tsentneri asemel jne.

Suure saagi saavutas kolhoos ka köögiviljaseemnete kasvatamise alal. Köögivilja riikliku müügi kohustuse põhiplaani täitis kolhoos suurelt osalt köögiviljaseemnetega, mis valitsuse otsuse kohaselt arvestatakse köögivilja müügi kohustuse katteks.

1916-tsentnerilisest köögivilja üldtoodangust müüsi riigile 4736 tsentnerit (tunduvas osas üle plaani) ja kolhoosikaubanduse korras (vabrikute ja tehaste kollektiividele) — 5826 tsentnerit. Normipäevade eest jaotati 7109 tsentnerit köögivilja. Muidugi ei oleks meie saanud määrata normipäevade eest niisugust hulka köögivilja, kui meie ei oleks köögiviljakultuuride saagi plaani ületanud.

Suurt tulu annab kolhoosile heintaimede seemnete kasvatamine. Eraldades mitmeaastaste heintaimede eelmiste aastate külvi paremad kasvualad seemnekasvatuseks, kogus kolhoos 1946. aastal

35 tsentnerit ristiku- ja timutiseemet. Osa sellest seemnest müüdi riigile.

Ka ühisloomakasvatuse alal tegi kolhoos 1946. aastal õige suuri edusamme. Sel ajal oli meil juba kuus loomakasvatustfarmi: veise-, sea-, hobuse-, lamba-, küüliku- ja linnufarm. Loomade arv tähtsamates farmides on suur. Nii näiteks oli veisefarmis 148 veist, sealhulgas 76 lehma, seafarmis oli 12 suguemist jne.

Aasta keskmine piimatoodang oli kolhoosis 1946. aastal 3025 liitrit aastalehma kohta, mis on tunduvalt kõrgem plaaniülesandest. Samal aastal oli põrsaste arv ühe suguemise kohta keskmiselt ligikaudu 19. Peaaegu kõik kolhoosi loomad on head tõugu. Veisefarm ja seafarm on tõufarmid.

Esitatud näitajad loomakasvatuse alalt selgitavad juba küllaldaselt selle tootmisharu kõrge tulukuse põhjusi. Ka siit saab kolhoos õige suuri tulusid kõrgeväärtuslike saaduste müümise tõttu riigile. Suuri materiaalseid soodustusi saab kolhoos näiteks tõunoorloomade äraandmise eest.

Täites õigeaegselt ja täielikult riiklikud kohustused ja määrares tarviliku hulga loomakasvatussaadusi ühismajapidamise vajadusteks, on kolhoosil võimalik ülejääke müüa kolhoosikaubanduse korras. Loomakasvatussaaduste ülejääkide müügist sai kolhoos 1946. aastal üle 280 000 rubla.

Sellega vahest võib lõpetada kolhoosi 1946. aasta tegevuse tulemuste lühikese ülevaate. Nagu juba öeldud, oli kõnesolev aasta oma erakordselt ebasoodsate kliimaatiliste tingimustega väga raskeks aastaks. Ja kui kolhoos saavutas ka niisugusel aastal kõrgeid näitajaid, siis kõneleb see meie ühismajapidamise suurest jõust ja tugevusest. Loomulikult saavutasime teistel aastatel, normaalsetes tingimustes, kõigil kolhoosi tootmisaladel hoopis paremaid tulemusi.

Nii näiteks lõpetasime 1947. aasta täiesti teistsuguste tulemustega. Teraviljakultuuride lõplik saak oli 1947. aastal 228-hektaarilisel pindalal keskmiselt 27,6 tsentnerit hektaarilt, s. o. 10 tsentneri võrra suurem kui 1946. aastal. Talirukis 48,4-hektaarilisel pindalal andis saagiks üle 30 tsentneri hektaarilt. Keskmine kapsasaak tõusis 1947. aastal 655 tsentnerini 489 tsentneri vastu 1946. aastal. Porgandisaak tõusis vastavalt 497-lt tsentnerilt 582-le tsentnerile hektaarilt.

Suuremate saakide tõttu andis kolhoos 1947. aastal riigile 2014 tsentnerit teravilja 1005 tsentneri vastu 1946. aastal. Üle plaani anti teravilja 878 tsentnerit.

Kolhoosi rahaline tulu tõusis 1947. aastal kolme ja poole miljoni rublani. Mõnevõrra kasvas 1947. aastal ka tulude väljamaks normipäevade eest.

1948. ja 1949. a. vältel kannatasid kolhoosi põllud jälle, nagu 1946. aastal, suure niiskusepuuduse all. 1948. aasta algusest kuni 1949. aasta keskpaigani ei sadanud meil tegelikult vihma. 1948/49. aasta talv oli lumevaene — reeteed polnud ollagi. Kõige selle

juures sai kolhoos 1948. aastal teravilja 233-lt hektaarilt keskmiselt 19,5 tsentnerit hektaarilt. Kolhoosi keskmine kartulisaak oli 146 tsentnerit hektaarilt. Kõikide põhiliste põllumajanduskultuuride üldtoodang ei olnud 1948. aastal siiski mitte palju väiksem kui 1947. aasta üldtoodang, ja oli tunduvalt suurem 1946. aasta põllumajanduskultuuride üldtoodangust. Selle põhjuseks oli see, et 1948. aastal laiendasime jälle oma külvipindala. Nii oli 1948. aastal teraviljakultuuride külvipindala 17 hektaari võrra suurem kui nende kultuuride külvipindala 1946. aastal. Teraviljakultuuride külviplaan ületati 1948. aastal 26 hektaari võrra. Sellega oli 1948. aastal meie teravilja üldtoodang kokku 4558 tsentnerit 3712 tsentneri vastu 1946. aastal. Peale selle andis kolhoos 1948. aastal riigile palju kõrgeväärtuslikku sorditeravilja, mille eest ta sai preemia suure hulga lisasaadusi. Seetõttu oli 1948. aastal jaotamisele kuulunud teravilja üldtoodang kokku 6170 tsentnerit, s. o. 1540 tsentnerit enam kui 1946. aastal.

Umbes samasugune oli olukord teiste põllumajanduskultuuride üldtoodangu osas. Kartulisaak oli 1948. aastal isegi mõnevõrra halvem kui 1946. aastal, kuid üldtoodangu alanemise hoidis ära kartulipindala laiendamine 97-lt hektaarilt 1946. aastal kuni 110 hektaarini 1948. aastal. Kokkuvõttes oli kartuli üldtoodang 1948. aastal 16 101 tsentnerit 15 421 tsentneri vastu 1946. aastal.

Kõige väärtuslikumat saadust — mitmeaastaste heintaimede seemneid — kogus kolhoos 1948. aastal ja müüs riigile ja teistele kolhoosidele ligemale kaks korda enam (62 tsentnerit 35 tsentneri asemel 1946. aastal).

Uhisloomakasvatus arenes nendel aastatel pidevalt. 1948. aasta lõpuks tõusis veiste üldarv 185 loomani (148 looma vastu 1946. aastal) ja lehmade arv suurenes 82-ni.

Aasta keskmine piimatoodang ühe lehma kohta oli 1948. aastal 3885 liitrit, 3024 liitri vastu 1946. aastal.

Suure piimatoodangu saavutamise eest 1948. aastal autasustati piimakarjafarmi juhatajat A. Granatkinat ja lüpsjaid L. Gorohovat, K. Zahharovat, K. Karevat, T. Mozolevat, M. Perovat ja A. Homjakovat Tööpunalipu ordeniga ja lüpsjat A. Kalininat — Lenini ordeniga.

Suquemiste arv kasvas 12-lt 1946. aastal 21-ni 1948. aastal. Tunduvalt kasvas ka lammaste, lindude ja hobuste arv. Kolhoosi mesila suurenes 47-lt mesilasperelt 1946. aastal 85 pereni 1948. aastal.

1949. aastal tegi kolhoos uue sammu oma ühismajandi kõikide tootmisharude arengus. Tõsi, ülalpool juba märgitud sademetevähesuse tõttu tõusis teraviljakultuuride keskmine saak ainult 1 tsentneri võrra (19,5-lt tsentnerilt 1948. aastal 20,5 tsentnerini 1949. aastal) ega saavutanud rekordilist 1947. aasta saagitaset. Kuid 1949. aastal saavutasime tunduva kartulisaagi tõusu. Kartul on Moskva oblasti tingimustes tähtsaim kultuur. Selle kultuuri all on meil iga aasta rohkem kui 100 hektaari. Kuni 1949. aastani

ei tõusnud kolhoosi kartulisaak üle 170 tsentneri hektaarilt, kuid 1949. aastal saime varase ja hilise kartuli pindalalt kokku keskmiselt 270 tsentnerit hektaarilt. Niisiis ületas 1949. aastal kartulisaagi keskmine möödunud aastate kõige parema saagi 100 tsentneri võrra hektaarilt. Kartulisaagi plaan täideti kolhoosis 150-protsendiliselt. Kartuli üldtoodang 1949. aastal ületas ligemale kahekordselt kartuli üldtoodangu 1948. aastal. Riigile andsime kartuleid normi katteks ja müüsimise 5550 tsentnerit, moodustasime seemne- ja söödafondi ja iga väljatootatud normipäeva kohta andsime kolhoosnikutele 12 kilogrammi kartuleid. Peale selle sai peaaegu iga kolhoosi liige kartuleid ka naturaalisatasu korras.

Paljud kolhoosnikud said 1949. aastal lisatasuna 35—40 kilogrammi kartuleid iga normipäeva eest, mis olid välja tootatud kartulikasvatamise alal.

Õige suurt edu saavutas kolhoos 1949. aastal ka köögiviljakasvatuse alal. Täites täielikult köögiviljade riikliku müüginormi ja müües seda riigile suurel hulgal üle plaani, andis kolhoos 1949. aastal iga normipäeva eest 10,8 kilogrammi köögivilja.

Meie kolhoosi suureks saavutuseks on kolhoosiaia tunduv laiendamine 1949. aastal.

See ei olnud väga ammu, kus Rõbolovo külas ei leidunud ühtki viljapuud. 1949. aastaks oli kolhoosil juba 10 hektaari saakiandvat puuvilja- ja marjaaeda. See alles noor ja väike kolhoosiaed andis 1949. aastal 224 000 rubla rahalist tulu ja õige palju saadusi jaotamiseks normipäevade eest (iga normipäeva eest andis kolhoos 1949. aastal 400 grammi õunu).

Kolhoosnikutele hakkas aed meeldima ja nad otsustasid seda laiendada. Kolhoosnikute üldkoosolekul otsustati võtta ühisaia alla veel 15 hektaari, ja ühe aastaga istutati juurdemääratud maaalale 12 hektaari ulatuses õunapuid, kirsipuid, vaarikaid ja maasikaid. Nii loodi kolhoosis lühikese ajaga uus kõrgeväärtuslik ja paljutootav majapidamisharu.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja UK(b)P Keskkomitee määrus kolhooside ja sovhooside produktiivse ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaani kohta kohustas meid veel enam tähelepanu pöörama sellele kolhoosi kõige tähtsamale tootmis-
harule. Kolhoosile määratud ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaani kohaselt peab veiste üldarv 1951. aastal suurenema kuni 210-ni ja lehmade üldarv — kuni 110-ni. Tunduvalt suureneb ka muude loomade arv.

1949. aastal remontis ja laiendas kolhoos karjalauta, suurendas söödatoodangut ja lõi kõik eeldused selleks, et karja suurendamise kolme aasta plaan täidetaks ja ületataks.

Veisefarmi töötajad võtsid endale kohustuseks saada 1949. aastal iga lehma kohta mitte vähem kui 4200 liitrit piima aastas. See kohustus on ületatud: 1950. aasta 1. jaanuariks oli tegelik piimatoodang ühe lehma kohta üle 4300 liitri.

Lüpsja A. Kaškina võttis endale sotsialistliku kohustuse saavutada 1949. aastal kõigi temale kinnistatud 8 lehma keskmise toodanguna 5000 liitrit piima. Tegelikult sai ta 1949. aastal igalt lehmalt 5927 liitrit piima aastas.

Sellega lõpetame lühikese ülevaate kolhoosi viimaste aastate tegevuse tulemustest. Juba sellest pealiskaudsest kolhoosi töö näitajate loetelust on selge, et meie ühismajapidamine on paljuharuline ja üliintensiivne.

Kolhoosi taimekasvatuse on mitmekülgne ja kõrgelt arenenud. Meie kasvatame toiduteravilja ja seemnevilja, hilist ja varast kartulit, köögivilja ja köögiviljaseemneid, puuvilju ja marju, mitmeaastasi heintaimi heinaks ja seemneks.

Oma mitmekülgsuselt ja tootlikkuselt ei jää taimekasvatusest maha ka ühisloomakasvatuse.

Kolhoos on saavutanud suuri saake põllumajanduskultuuride kasvatamise alal ja ühiskarja suure produktiivsuse. Seetõttu õiendame täielikult ja õigeaegselt kohustused riigi vastu, loome kõik põhikirjas ettenähtud ühiskondlikud fondid ja tasume rikkalikult normipäevade eest, kuid samuti on meil ka võimalik rakendada ühismajandisse täiendavalt suurt hulka tööjõudu ja vahendeid.

Esitatud faktide põhjal on selge, kust me võtame naturaalsaadused ja rahalised vahendid kõrge normipäevatasu maksmiseks, kapitaalehitusteks ja kogu ühismajapidamise arendamiseks.

Nende vahendite allikas on majapidamises endas, on selles, et oskasime luua arenenud, paljuharulise, paljukaubastava majapidamise; see on selles, et saame kõikide kultuuride alal püsivalt suuri saake; see on selles, et oleme saavutanud suuri edusamme kolhoosi loomakasvatuses ja kõigis muudes ühismajapidamise harudes.

Vahendeid ja jõudu jätkub kõigeks: selleks, et täita ja ületada kohustused riigi vastu, selleks, et kiires tempos üles ehitada kolhoosi majandust, ja ka selleks, et süstemaatiliselt tõsta kolhoosnike tulusid.

KUIDAS ME LÕIME OMA ÜHISMAJANDL

Nüüd on vaja vastata küsimusele selle kohta, kuidas me lühikese ajaga oskasime kujundada niisuguse paljude tootmisharudega ja võimsa ühismajandi. Mistõttu saime seda teha kiiremini ja paremini kui mõned meie ümbruskonna kolhoosid?

Seda küsivad näiteks Moskva oblasti Novo-Petrovski rajooni Davidkovo küla kolhoosnikud.

Sellele küsimusele tahan vastata üksikasjalisemalt.

Ühismajandi olukord kolhoosi tegevuse algaastatel.

Mulle öeldakse sageli, et meie kolhoosil olevat olnud ja on veel praegugi mingid eriti soodsad tingimused ühismajapidamise arendamiseks, tingimused, mis võimaldavat meil teistest kolhoosidest ette jõuda. Tegelikult ei olnud ega ole ka praegu kolhoosil mingeid „eriti soodsaid“ tingimusi.

Meie kolhoos, nagu kõik ümbruskonna kolhoosid, organiseeriti Rõbolovo küla talupoegade maa ja tootmisvahendite ühistamise teel.

Kollektiviseerimise algul ei olnud töövõimelisi inimesi Rõbolovo külas rohkem kui meie naaberkülades. Kui mitte arvestada kasvatatavate kultuuride töömahukust, siis tuleb praegu kolhoosis iga töövõimelise isiku kohta võib-olla vähem maad kui naaberitel. Kuid ka see ei ole kolhoosi eduka tegevuse põhjus, vaid tagajärg: meil on väiksem kolhoosnikute liikuvus ja kolhoosi töö paranemisega on paljud varem lahkunud kolhoosnikud tagasi tulnud ning kolhoosi on uusi majandeid vastu võetud.

Selle tõestamiseks, et suurem töövõimeliste isikute arv ei ole kolhoosi eduka tegevuse põhjuseks, meenutame, et sõja-aastatel vähenes töövõimeliste isikute arv kolhoosis tugevasti. Me siiski ei koondanud oma erakordselt intensiivset (palju tööjõudu nõudvat) ühismajapidamist, vaid vastupidiselt — mõnevõrra isegi laiendasime seda. Sõja-aastatel suurendas kolhoos teraviljakultuuride külve 40 hektaari võrra, kartulipõlde — 30 hektaari võrra ja köögiviljakultuuride kasvupindala — 30 hektaari võrra; kolhoosi üldine külvipindala kasvas 441-lt hektaarilt 1940. aastal kuni 575 hektaarini 1945. aastal.

Ei ole õige ka see, et meie kolhoosis on eriti hea mullastik.

Maa on meie kolhoosis mitmesugune: on liiv-savimulla alasid, on ka savi-liivaseid muldasid. Osa lammialadest ei ole ka halvad. Kõik need alad oleme muutnud viljakaks massiiviks. Kuid kolhoosi olemasolu esimestel aastatel ei olnud meie põldude mullaviljakus suurem, vaid isegi väiksem ümberkaudsete kolhooside maade mullaviljakusest. Selle tõestamiseks võib nimetada seda, et aastatel 1931—1932 sai kolhoos „Borets“ niisamasuguseid ja mõnede kultuuride osas isegi madalamaid saake kui naaberkolhoos Morozovo külas. Kõigil kohalikel talumeestel on teada, et Morozovos oli varem ikka parem vili kui Rõbolovos, ja Rõbolovo talupojad otsid leivavilja Morozovo omadelt.

Teises meie naabruses olevas, Mihhejevo kolhoosis olid põhiliste kultuuride saagid kolhooside organiseerimise algaastatel meie kolhoosi saakidest suuremad. Seda kinnitavad meie ümbruskonna külade talupojad. Kahjuks ei ole säilinud ei Mihhejevo ega Morozovo kolhoosis nende esimeste tegevusaastate aruandeid.

Siin toome andmed põhiliste põllumajanduskultuuride saakide kohta esimesel kolmel aastal meie kolhoosis:

Põhiliste kultuuride keskmine saak kolhoosis „Borets“ aastatel 1931—1933.

Kultuuride nimetused	Saak (tsentnerites hektaarilt)		
	1931. a.	1932. a.	1933. a.
Teraviljad	11,5	9,8	10,5
Kartul	92,0	69,6	76,1

Nagu tabelist nähtub, andis kolhoosi tegevuse esimestel aastatel meie, nagu mõned arvavad, „erakordselt hea“ maa mitte just suuri saake. Need olid ligemale kahekordselt väiksemad saakidest, mis saame praegu. Toome võrdluseks andmed meie kolhoosi saakidest aastatel 1945—1947.

Keskmine saak kolhoosis „Borets“ aastatel 1945—1947.

Kultuuride nimetused	Saak (tsentnerites hektaarilt)		
	1945. a.	1946. a.	1947. a.
Teraviljad	20,5	17,3	27,6
Kartul	163,0	157,0	150,0

Põhiliste põllumajanduskultuuride saak kasvas järk-järgult, aastast aastasse, käsikäes kolhoosi kasvamise ja tugevnemisega. See nähtub selgesti tabelist, milles on toodud andmed põllumajanduskultuuride saakide kasvu kohta aastatel 1932—1948.

Põllumajanduskultuuride saagi kasv kolhoosis „Borets“ aastatel 1932—1948.

Aastad	Keskmine saak (tsentnerites hektaarilt)		
	teraviljadel	kartulil	köögiviljadel
1932—1935	10,9	92	163
1936—1940	13,0	103	186
1941—1945	18,5	137	299
1946—1948	21,5	151	371

Selle tabeli andmed näitavad hästi kolhoosi kõikide põhiliste põllumajanduskultuuride saagi püsiva kasvamise seaduspärasust.

Võrreldes käesoleval ajal saadavaid saake kolhoosi tegevuse algaastate saakidega, ei tule unustada seda, et kolhoosi külvipind-

Põllumajanduskultuuride keskmine saak 1949. ja 1950. aastal oli:*

Aastad	Keskmine saak (tsentnerites hektaarilt)		
	teravili	kartul	köögivili
1949	19,6	270	382
1950	22,0	200	250

* 1950. a. saagi andmed ei ole päris täpsed, sest käesoleva teose kirjastamiseni polnud veel kõigi kultuuride koristamine lõpetatud. *Toim.*

ala on praegusel ajal palju suurem. Näiteks oli 1931. aastal kolhoosis külve veidi üle 100 hektaari. On loomulik, et need vähesed külvid olid tehtud paremal pinnasel.

Tegevuse esimestel aastatel olid kolhoosis ka muude ühismajapidamisharude näitajad madalad. Nii näiteks ei ületanud aastane piimatoodang üne aastalehma kohta 1500 liitrit, see tähendab, oli ligemale kolm korda madalam kui 1949. aastal.

Toome veel mõned andmed selle tõestamiseks, et meil ei olnud kolhoosi tegevuse algul mingisuguseid eriti soodustavaid tingimusi. Võrdleme kolhoosi põhiliste fondide suurust: põhiliste tootmisvahendite maksumust hinnati 1931. aastal 69 804-le rublale 3 miljoni 24 000 rubla vastu 1947. aastal. Kolhoosi kogutulu oli samal aastal 23 250 rubla, seega 140 korda väiksem 1947. aasta tulust.

Need kokkuvõtlikud andmed kolhoosi olukorrast tema olemasolu esimestel aastatel näitavad, et üksikmajapidamine parandas meile nõrgalt arenenud, väheintensiivse, kehva majapidamise ja et need suured saagid, piimatoodangud ja suured tulud, mis kolhoos saab praegu, on saavutatud kõigi kolhoosi olemasolu aastate kestel tehtud visa töö, aga mitte mingisuguse eriti soodsate tingimuste tulemusena.

Kuidas kasutasime artelli tööjõudu.

Kolhoosi „Borets“ edusammude peamine põhjus peitub selles, et elame ja töötame põllumajandusliku artelli stalinliku põhikirja alusel, selles, et kasutame oskuslikult kolhoosikorra põhilisi eeliseid, kollektiivse töö jõudu, ja selle alusel rakendame oma põldudel põllumajandusteaduse ja agrotehnika uusimaid saavutusi. Põhjendame seda mõnede näidetega.

Alustame kolhoosi peamise, otsustava jõukuseallikaga — maaga.

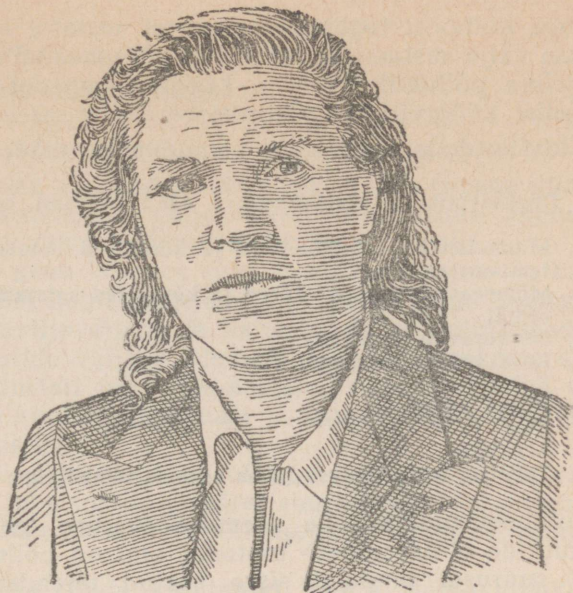
Talumehele ei ole vaja tõestada, et maa on kogu majapidamise jõukuse alus. Maa õigest kasutamisest sõltub kõigi põllumajanduslike tootmisharude areng, nende tulukuse tõus.

Kõigile on teada, et selleks, et maa annaks püsivalt suuri saake, on vaja selle eest alatiselt hoolt kanda, seda õigeaegselt ja hästi harida, kultuurid õigesti paigutada, anda orgaanilisi ja mineraalväetisi.

Esimestest aastatest peale hakkas kolhoos oma maal korda looma.

Varem, üksikmajapidamise ajal, kasvatati meie maal talupoegade poolt väga väheseid kultuure, peamiselt rukist, kaera ja kartuleid. Suviniisu-, odra-, kaunviljade, mitmeaastaste heintaimede ja juurviljade külvid kas puudusid täiesti või esinesid väga vähesel määral.

Uhendades maad üheks ühismaa-massiiviks ja õppides neid

P. ZVEREVA,
brigadiir.

maid tundma me nägime, et neid tuleb kasutada erinevalt. Oma mullastiku tingimuste ja reljeefi poolest erinevatele aladele peavad vastama eri külvikorrad ja erinevad kultuurid. Seejuures muutsime agronoomide abiga juba tegevuse esimestel aastatel täielikult kasvatatavate kultuuride koosseisu. Kolhoosis kasvatatavate kultuuride suure mitmekesisuse tõttu on praegu, kolhoosi olemasolu 19-ndal aastal, raske kindlaks määrata meie majapidamise suunda. Meie kolhoosi peetakse näiteks eeskujulikuks teraviljakasvatuse majandiks. Teraviljakultuuride sordiseemne tootmise alal on kolhoos tõusnud seemnekasvatuse majandiks. 1947. aastast alates on meie kolhoos kinnitatud eliit-teravilja tootmise majandiks. Kuid samal ajal on meil suured pindalad kartuli all ja samuti tegeleme mitmeaastaste heintaimede seemnete tootmisega. Ühenduses ulatusliku ühisloomakasvatusega ja tõunoorloomade kasvatamisega nimetatakse meie kolhoosi ka loomakasvatuse majandiks, märkides loomakasvatust kolhoosi põhilise tootmisharuna. Paljud kalduvad meie majandit pidama köögiviljakasvatuseks, sest kolhoosil on 65 hektari köögiviljade külve ja ta tegeleb köögiviljaseemnete tootmisega.

Niisugune kolhoosi poolt kasvatatavate kultuuride mitmekesisus ja kolhoosi tootmistöö mitmekülgus on edusammude üheks põhiliseks põhjuseks. Kuid kõike seda ei olnud ju kolhoosi organiseerimisel!

Kolhoosi maakasutamise parandamisel omas suurt osatähtsust heinavälja-külvikordade sisseseadmine.

Juba kolhoosi tegevuse esimestel aastatel loobusime kuulsast kolme välja süsteemist. Põhilistel põllumaadel seati sisse üheksaväljaline põllukülvikord ja köögiviljamaadel — kaks seitsmeväljalist köögivilja-külvikorda.

Külvikordade kultuuride vaheldumine määrati järgmine:

Üheksaväljaline põllukülvikord 435,2 hektaari suurusel pindalal.

1. Mitmeaastased liblikõielised ja kõrrelised heintaimed, esimesel kasutamisaastal.
2. Mitmeaastased liblikõielised ja kõrrelised heintaimed, teisel kasutamisaastal.
3. Suviteravili (nisu, kaer).
4. Kesa varase kartuliga.
5. Rukis.
6. Hiline kartul.
7. Kaer.
8. Mustkesa.
9. Talinisu, mitmeaastase heina seemne allakülviga.

Kolhoosi muutmisega seemnekasvatuse majandiks teravilja-kultuuride eliitseemnete tootmise alal on põllumaade 31,5 hektaari suurusel pindalal sisse seatud täiendav seitsmeväljaline katseseemnepõllu külvikord järgmise kultuuride vaheldumisega:

1. Mitmeaastased liblikõielised ja kõrrelised heintaimed, esimesel kasutamisaastal.
2. Mitmeaastased liblikõielised ja kõrrelised heintaimed, teisel kasutamisaastal.
3. Suvinisu.
4. Kartul.
5. Kaer, oder, kaunviljad.
6. Mustkesa ja kultuuridega kesa.
7. Talivili, heinaseemne allakülviga.

Esimesel, 70 hektaari suurusel köögivilja-külvikorra pindalal on sisse seatud järgmine kultuuride vaheldumine:

1. Mitmeaastased liblikõielised ja kõrrelised heintaimed, esimesel kasutamisaastal.
2. Mitmeaastased liblikõielised ja kõrrelised heintaimed, teisel kasutamisaastal.
3. Kapsad.
4. Tomatid, sibul.
5. Kurgid.
6. Kapsa ja naeri seemnetaimede istandus.
7. Talinisu, heinaseemne allakülviga.

Teises köögivilja-külvikorras (mis varem oli rakendatud ainult köögiviljade seemne kasvatamise külvikorrana) on 49 hektaari suurusel pindalal sisse seatud järgmine kultuuride vaheldumine:

1. Mitmeaastased liblikõielised ja kõrrelised heintaimed, esimesel kasutamisaastal.
2. Mitmeaastased liblikõielised ja kõrrelised heintaimed, teisel kasutamisaastal.

3. Kapsad.
4. Peedid ja kurgid.
5. Porgandid.
6. Naeris ja kapsas seemnetaimedeks.
7. Suvinisu, heinaseemne allakülviga.

1949. aastal, pärast aia pindala laiendamist (mis toimus viimase köögivilja-külvikorra kahe välja arvel) otsustasime ühendada kaks varem eraldi olnud köögivilja-külvikorda üheks.

Käesoleval ajal seab kolhoos sisse kogu oma heina- ja karjamaal kümneväljalist heina-karjamaa külvikorda kuue heintaimedeväljaga, kahe teraviljaväljaga ja kahe juurvilja-, silotaimede ja teiste söödakultuuride väljaga. Heina-karjamaa külvikorra sisseseadmine, mida alustati juba sõja-aastatel, võimaldab luua ühisloomakasvatusele kindla söödabaasi ja suurendada teraviljakultuuride- ja kartulikülve.

Niisiis kogu meie kolhoosi maa lülitub heinavälja-külvikordade süsteemi. See on juba tohutul määral suurendanud ja suurendab edaspidi veelgi enam saake ja põllumajandussaaduste tootmise ulatust.

Kolhoos on palju jõudu kulutanud õigete heinavälja-külvikordade süsteemi korraldamisele. Külvikordade sisseseadmisel koostati üleminekuplaanid, mida täideti kõrvalekaldumatult. Mitte mingisugused erakordsed olukorrad ei suutnud meid sundida ettenähtud külvikorra korraldamise graafikust kõrvale kalduma.

Sõja-aastatel püüdis kolhoos paigutada täiendavad (külvikorra raamidest välja ulatuvad) külvid ülesküntud uudismaale, mis ei kuulunud külvikorraväljade hulka. Kokkuvõttes on meil põllukülvikord ja esimene köögivilja-külvikord täielikult teostatud. Põllu-külvikord käib juba teist vooru.

Õigetele heinavälja-külvikordadele üleminekul ja külvipindala laiendamisel omas suurt ja otsustavat tähtsust uudismaade ülesharimine. Seetõttu nimelt ei viinudki heintaimede külvamine teiste kultuuride külvipindala koondamisele.

Kolmes külvikorras on meil mitmeaastaste heintaimede all iga aasta 130 hektaari. Kui kolhoos ei oleks uudismaad teinud, siis oleks heintaimede külvamine toonud endaga kaasa teravilja- või mõnede teiste kultuuride koondamise.

Kolhoosile kinnistatud maa-alast koosnes esialgul ligemale 30 protsenti väheproduktiivsetest heina- ja karjamaadest. Osa sellest maast oli soostunud ja kasutamiseks täiesti kõlbmatu. Juba endisel ajal, enne revolutsiooni, pidasid Rõbolovo talupojad sageli aru, kuidas neil maadel saaks teostada maaparandustöid ja muuta need põldudeks või kultuurheinamaadeks. Kuid need Rõbolovo talupoegade unistused jäidki unistusteks. Nende teostamine ei olnud endisele üksikmajanditest koosnevale külale jõukohane. Kuid see, mis ei olnud jõukohane üksiktalupoegadele, leidis teostamist kolhoosnike ühise tööga.

Riigi abil, traktorijaama traktoritega ja kolhoosnikute tööjõuga on teostatud heinamaadel suuri maaparandustöid. Tunduv osa soodest on kuivendatud ja kõige vesisem ala, nõndanimetatud „Kuresoo“, on palju vähenenud. Allesjäänud soode kuivendamise, võsastiku juurimise ja vähese produktiivsusega heinamaade üleskündmise kallal töötame iga aasta. Meie maa ilme muutub iga aastaga. Toon kujuka näite. 1947. aastal täpsustas rajooni vanem-maakorraldaja N. Stolbov, kes on rajoonis töötanud üle 30 aasta ja tunneb hästi meie maid, kolhoosi maade plaani. Ainult ühel aastal ei olnud ta käinud meie põldudel, kuid põllule minnes „eksis ära“ ega leidnudki paljusid plaanil märgitud võsastikke ja allesjäänud üksikuid soomaa-tükke, ta isegi ei tundnud ära kunagi nii kuulsat „Kuresood“.

Uudismaade ülesharimine võimaldas kolhoosil laiendada aasta-aastalt künnimaa pindala. Kümne aasta jooksul (1938. aastast kuni 1947. aastani) suurenes kolhoosi künnimaa pindala kuni 911 hektaarini.

Uudismaad juurde tehes rakendame kogu pindalal kõiki eesrindliku põllumajandusteaduse poolt soovitatud agrotehnilisi võtteid.

Kõrvuti heinavälja-külvikordade sisseseadmisega suurendame väetiste andmist. Arenenud ühisloomakasvatus annab meile palju sõnnikut. Suure koguse sõnnikust annab kolhoosipõldudele ka kolhoosnikute isiklik kari. Üldse anname põldudele iga aasta 3500—4000 tonni orgaanilisi väetisi.

Artelli üldkoosoleku otsuse kohaselt on iga kolhoosniku isiklik majapidamine kohustatud aasta jooksul koguma ja kolhoosi põllule vedama mitte vähem kui 9 tonni sõnnikut. Seda üldkoosoleku otsust täidetakse rangelt. Mõned kolhoosnikud annavad sõnnikut üle selle normi, mille eest neile arvestatakse täiendavalt normipäevi. Kõige selle juures ei jätku meil orgaanilisi väetisi. Meie ei saa anda nõutavat sõnnikunormi kõigile köögiviljakultuuridele, kartulitele ja kesale. Orgaaniliste väetiste puuduse kõrvaldamiseks oleme hakanud külvama haljasväetiseks lupiini. 1949. aastal oli kolhoosis lupiinikülvide all 17 hektaari. 1950. aastal külvab kolhoos alkaloididevaba (magusat) lupiini, mis rikastab mulda lämmastikuga ja annab ühtlasi head sööta karjale.

Peale orgaaniliste väetiste annab kolhoos oma põldudele suures hulgal mineraalväetisi. Näiteks külvasime 1948. aastal 3834 tsentnerit mineraalväetisi.

Põllumajanduskultuuride uute sortide sissetoomine on saake palju tõstnud. Praegu kasvatame järgmisi sorte: rukis — *vjatka moskovskaja*, talinisu — *moskovskaja nr. 2453*, suvinisu — *moskovskaja hübriid nr. 48*, oder — *viner*, kaer — *dippe*, hernes — *kapital*, suvivikk — *lgovskaja*, kartul — *varane roosa* ja *lorh*. Seemnematerjal sorteeritakse ja puhitakse hästi; eriti hoolega jälgime külvinormist kinnipidamist.

Mulla viljakuse ja kõikide põllumajanduskultuuride saakide tõstmisel osutas meile suurt abi traktorijaam. Traktorijaama abiga teostasime uudismaade ülesharimise, samuti kindlustas traktorijaama abi künnikihj süvendamise.

Traktoristide tööd kontrollitakse meil rangelt. Halva ja madala traktorikünni praagib kolhoos ega tasu selle eest. Me nõuame traktorijaamalt alati niisugust tööd, mis vastab eesrindliku agrotehnika nõuetele. Kui traktorid töötavad meie põldudel, siis viibin enamiku ajast isiklikult nende läheduses. Traktoritöö üksikud puudused, künnivahed, kõrvaldame hobustega ja isegi labidatega.

Traktorijaama abiga on kolhoos teostanud ka rea teisi töid maa viljakuse parandamiseks. Niiskusepuuduse all kannatavatel aladel oleme korraldanud kunstlikku kastmist. Ja kõige selle tulemusena on kolhoosi maa hakanud meile andma püsivalt suuri saake, mille eest said neli kolhoosi liiget sotsialistliku töö kangelase aunimetuse.

Meie maa viljakus on artellilise töö tulemus, see on kolhoosi põldudel eesrindliku põllumajandusteaduse saavutuste rakendamise tulemus.

Oleme juurutanud kolhoosi tootmistöös alati kiiresti kõik selle, mis partei ja valitsus on meile soovitanud.

20. oktoobril 1948. aastal võeti NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja UK(b)P Keskkomitee poolt vastu määrus „Põllukaitse-metsaistandike, heinavälja-külvikordade sisseseadmise, tiikide ja vesistute rajamise plaanist suurte ning püsivate saakide kindlustamiseks NSV Liidu Euroopa-osa stepi- ja metsastepi-rajoonides.“ Näis, et see määrus otseselt meid ei puuduta — Moskva oblasti Bronnitsõ rajoon ei kuulu ju NSV Liidu Euroopa-osa stepi- ja metsastepi-rajoonide hulka. Kuid meie ei suhtunud sellesse nõnda. NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja UK(b)P Keskkomitee määrust 20. oktoobrist 1948. aastast mõistsime meie kui üldist direktiivi maaviljeluskultuuri tõstmiseks ja maaviljeluse heinaväljasüsteemi juurutamiseks maa kõikides kolhoosides.

Arutanud läbi partei ja valitsuse selle tähtsa otsuse, otsustasime kiirendada heinavälja-külvikordade, eriti heina-karjamaa külvikorra sisseadmist. 1950. aastal on selle külvikorra neli välja täiesti sisse seatud.

Paljud Moskva oblasti kolhoosid alles arutavad, kas neil on vaja rajada metsaribasid põldude kaitseks. Kuid meie istutasime juba 1949. aastal 3 hektaari põllukaitse-metsaribasid. Peale selle palistasime puudega oma magistraaltee. Meie maadel ei ole metsi ja vähe on neid ka meie naaberkolhooside maadel; seetõttu lõõtsuvad tuuled vabalt meie põldudel, pühivad sealt ära lume ja viivad kaasa mullaosakesi. Vaieldamatult parandavad põllukaitse-metsaribad ka meie tingimustes mulla veerežiimi ja tõstavad selle viljakust.

Partei ja valitsuse määrus looduse ümberkujundamisest pani

meid kiiremini juurutama ka teisi maaviljeluse heinaväljasüsteemi agrotehnilisi võtteid. Praegu künatakse kolhoosis ainult eelkoorijaga varustatud atradega, pärast teraviljakultuuride koristamist teostatakse kõrrekoorimist jne.

Meie maa on nüüd parem ja viljakam paljude naaberkolhooside maast. Kuid me näitasime juba, et see on meie poolt rakendatud abinõude tulemus, meie töö tulemus.

Võtame näiteks Morozovo ja Mihhejevo kolhoosid, millede põllud piirnevad meie kolhoosi maadega.

Me juba kõnelesime sellest, et kollektiviseerimise esimestel aastatel olid nende kolhooside viljasaagid niisamasugused nagu meie kolhoosis, ja isegi suuremad. Kuid nüüd on viljasaagid kolhoosis „Borets“ tunduvalt suuremad kui Mihhejevo ja Morozovo kolhoosides. Seda selgitab järgmine tabel.

Põhliste põllumajanduskultuuride saagid Moskva oblasti Bronnitsõ rajooni kolmes kolhoosis (tsentnerites hektaarilt).

Kolhoos	Teraviljasaak		Kartulisaak		Köögililjasaak	
	1946. a.	1947. a.	1946. a.	1947. a.	1946. a.	1947. a.
Mihhejevo . . .	7,0	14,4	120	138	153	292
Morozovo . . .	5,4	10,6	73	112	21	193
Rõbolovo . . .	17,3	27,6	156	150	497	472

Nagu see tabel näitab, on saagid Rõbolovo kolhoosis „Borets“ ja kahes naaberkolhoosis erinevad. Mispärast?

Võtame näitena Morozovo kolhoosi. Kapitalseid abinõusid maaviljeluse heinaväljasüsteemi sisseadmiseks ja maade parandamiseks on see kolhoos väga vähe teostanud. Külvikordi Morozovo kolhoos ei ole veel korraldanud. Põlde väetatakse Morozovo kolhoosis halvemini kui meil, sest karja on neil hoopis vähem kui meie kolhoosil ja kolhoosnikute isiklikust karjast saadav sõnnik veeti kuni viimase ajani põhiliselt mitte kolhoosi põldudele, vaid kolhoosnikute aiamaadele. Kui meil veetakse sõnnikut välja igast kolhoosniku isiklikust majapidamisest mitte vähem kui 8 tonni, siis Morozovo kolhoosis veeti seda kuni 1947. aastani kolhoosi põldudele välja igast kolhoosniku isiklikust majapidamisest keskmiselt 1—2 tonni.

Morozovo kolhoosis on vähe tähelepanu pööratud seemne kvaliteedile, sordilise koostise parandamisele ja külvinormidest kinnipidamisele. Töö kvaliteeti on Morozovo kolhoosis halvasti jälgitud. Traktorijaama traktoristide tööd harilikult ei ole kontrollitud. Viljeldatavate kultuuride koostis on selles kolhoosis jäänud peaaegu selleksamaks, mis see oli vanas üksikmajanditest koosnevas Morozovo külas. Tõsi, kolhoos on sisse viinud mitmeaastaste heintaimede külvid, kuid nende saagid ei ole suured. Morozovo kolhoosis on 12 hektari köögiviljakultuure, kuid ka nende kultuuride saagid on madalad.

Sõja-aastatel teraviljakultuuride ja kartuli külvipindalad Morozovo kolhoosis ei suurenenud, vaid vähenesid.

Umbes samasugune oli kolhoosis olukord ka ühisaiaga, mida on halvasti haritud.

Mõnevõrra paremas olukorras on ühismajapidamine meie teisel naabril — Mihhejevo kolhoosis. Mihhejevo kolhoosis on samasugune maade asetus nagu meil, samasugused niidukülvid, samasugused võimalused loomakasvatuse, köögiviljakasvatuse ja muude ühismajapidamise harude arendamiseks. Ka suuruselt erineb Mihhejevo kolhoos meie kolhoosist vähe. Tal on maad üldse 1055 hektaari, sellest 590 hektaari põllumaad ja 315 hektaari heina- ja karjamaid. Kuid tema tegevuse tulemused on hoopis teistsugused. Teravilja- ja köögiviljakultuuride saagid on selles kolhoosis kaks korda madalamad kui meil. Rahaline tulu moodustas 1948. aastal 516 000 rubla, see on meie kolhoosi tulust mitu korda väiksem.

Mihhejevo kolhoos vähendas 1940. kuni 1946. aastani teraviljakultuuride külve 16 hektaari võrra, kartulikasvatamist 10 hektaari võrra. Kuni 1946. aastani ei olnud kolhoos veel ühtki külvikorda lõpuni korraldanud. Heinamaade parandamiseks ei ole kolhoos vajalikke abinõusid rakendanud.

Ka ühisloomakasvatuse arendamise tempos oleme oma naabritest ette jõudnud. Samuti on loomade arv meil suurem kui Morozovo ja Mihhejevo kolhoosides. Kuid asi ei seisa niivõrd loomade arvus, kuivõrd ühisloomakasvatuse organiseerimises, loomakasvatuse produktiivsuses ja selle majapidamisharu töö kvaliteedi näitajais.

Meie suured farmid on varustatud eeskujulike, soojade ja valgete ruumidega eraldi iga loomaliigi jaoks. Karjalaudad on varustatud vesivarustusega, automaat-jooginõudega, elektervalgustusega. Sõnnik veetakse välja lauda keskele asetatud rööpaid mööda liikuvatel vagonetidel. Vesi pumbatakse tuulemootoriga. Karjalautade kõrvale on ehitatud ruumid söötade hoidmiseks ja silotornid. Karja söödetakse kolhoosi zootehniku poolt määratud ratsioonide alusel. Oma tegevuse algaastast peale hakkas kolhoos parandama oma karja tõulist koosseisu ja nüüd on meil täielikult tõukari. Sellest karjast, mis kolhoosi organiseerimisel saadi loomade ühistamise teel, ei ole ka mälestuses midagi järele jäänud. Siin oleme, samuti nagu taimekasvatuse alal, tegelikult loonud kõik uuesti, rangelt teaduslikel alustel. Ka siin oleme ära kasutanud neid suuri eeliseid, mida pakub meile kollektiivne suurmajapidamine.

Ja kuidas on olukord loomakasvatuse alal meie naabrite juures?

Mihhejevo kolhoosis ei ole loomade arv sugugi väike: veisefarmis oli neil 136 looma, sealhulgas 73 lehma. Kuid tõuline koosseis ning loomapidamise korraldamine lauda- ja karjatamispeerioidil jätavad palju soovida. Keskmine piimatoodang ühe aasta-

lehma kohta oli selles kolhoosis 1948. aastal 2365 liitrit 3885 liitri vastu meie kolhoosis.

Palju halvem on olukord ühisloomakasvatuse alal Morozovo kolhoosis. Siin oli ühisloomakasvatuse olukord kuni 1947. aastani ligikaudu samasugune, nagu see oli üksikmajapidamise korral; põhiliselt seesama tõuline koosseis, sama söödabaas, sama söötmis- ja pidamisviis. Ainus erinevus on selles, et kolhoosi ühiskari on paigutatud ühislautadesse. 1948. aastal oli keskmine piimatoodang Morozovo kolhoosi farmis kõigest 1250 liitrit. Põhjus on sama — kollektiivse suurmajapidamise võimaluste mitteärakasutamine, töötamine vana viisi, üksikmajapidamise meetoditega.

Nii on lood ka muudes ühismajapidamise korraldamise küsimustes. Meie näiteks ei rahuldu endiste tootmisvahenditega ja järk-järgult, aasta-aastalt ehitame ja omandame uut põllumajandusinventari, jõumasinaid, autosid. Kui 1948. aastal kolhoosis „Borets“ põhiliste tootmisvahendite maksumus ületas 3 miljonit rubla, siis Morozovo kolhoosis moodustas see ainult 175 825 rubla. Meie kolhoosis on põhilisi tootmisvahendeid iga kolhoosniku isikliku majapidamise kohta 14 150 rubla väärtuses, kuid Morozovo kolhoosis — ainult 1825 rubla väärtuses.

Meie kolhoosis oli ühismajapidamise laiendamisel õige palju raskusi. Iga aasta ja igasugustes tingimustes on olnud vaja laiendada kolhoosi tootmist, teostada kapitaal mahutusi ja ühtlasi kindlustada kolhoosnikutele iga-aastane kõrge tasu normipäevade eest. Neid kaht põhilist ülesannet oli eriti raske lahendada kolhoosi tegevuse esimestel aastatel ja ebasoodsate kliimatiliste tingimustega aastatel.

Kust leidis kolhoos vahendeid oma ühismajapidamise laiendamiseks algul, kui artelliline tootmine oli veel nõrk ja ebakindel?

Paljud ülesanded ei nõudnud midagi muud kui kolhoosnikute endi tööd. Oma jõududega teostasime kohalike väetiste varumise ja nendega väetamise, mõned abinõud maaparanduse alal, külvikordade sisseseadmise alal, kohalikest materjalidest ühishoonete ehitamise alal jne.

Ühismajandi laiendamiseks vajalike rahaliste summade allikaks oli jagamatu fond.

Vastavalt põllumajandusliku artelli põhikirja punktile 12 eraldame iga aasta kolhoosi jagamatusse fondi 15—20 protsenti rahalistest tuludest. Oli aastaid, kus neist summadest ei jätkunud. Ehitustöödeks vajalike materjalide muretsemiseks määrati üksikutel aastatel fonde naturaaltoodangust. Iga aasta, sõltuvalt saagi ja tulude suurusest, tuli erinevalt otsustada küsimus ühismajandi laiendamiseks vajalike vahendite eraldamisest.

Üksikutel aastatel oleks kolhoos võinud tunduvalt tõsta normipäevatasu, kuid sellele teele me ei läinud. Meil on normipäevatasu võrdlemisi ühtlane, kuigi kolhoosi tulud aastate järgi tunduvalt kõiguvad. On reeglits, et eriti soodsatel aastatel suurendame

kulutusi ühismajandi laiendamiseks ja ebasoodsatel aastatel vähendame neid. Üldiselt aga pidas kolhoos kinni normidest, mida soovitab põllumajandusliku artelli põhikiri, ja meie jagamatu fond on pidevalt kasvanud.

Kuidas kujundati kolhoosnikute sotsialistlik suhtumine ühistöösse.

Esialgu oli palju raskusi tugeva tootmisdistsipliini loomise kui ka kolhoosnikute juures ühistöösse sotsialistliku suhtumise kasvatamise alal.

Meie kolhoosnikud töötavad kolhoositootmisel suurepäraselt ja hoolitsevad ühismajapidamise eest nii nagu oma isikliku majapidamise eest. Kuid niisugune suhtumine ühismajapidamisse ei ilmnenu nende juures siiski juba kohe kolhoosi asutamise esimestest päevadest alates.

Naaberkolhooside esimehed ütlevad sageli mulle: „Sul, Pjotr Ivanovitš, on hea töötada, sul on kuldne rahvas“.

Kõik see ei ole muidugi tõsiselt mõeldud. Meie talupojad ja Morozovo küla talupojad on üks ja sama rahvas. Morozovo talupojad võivad ja oskavad hästi töötada, niisamuti kui Rõbolovo omad. Kogu asi seisab kolhoosi tootmise erinevas korralduses, erinevas korras.

Tõsi, Rõbolovo talurahvas kannatas mõnevõrra enam kui näiteks Morozovo omad mõisnike ja kulakute ekspluateerimise all. Võib-olla selle tõttu meil esialgu hakati üksmeelsemalt arendama ühismajapidamist, kuid sellel ei olnud otsustavat tähtsust kolhoosnikute sotsialistliku suhtumise kasvatamisel ühistöösse. Ainuüksi edasisest kolhoosliku tootmise korraldusest sõltus, kas Rõbolovo taluraha head kalduvused arenevad või lämbuvad. Kui meie ei oleks juurutanud töö organiseerimise sotsialistlikke põhimõtteid, ei oleks soodustanud eesrindlasi, kes andsid kõgu oma jõu ühismajapidamisele, kui me alaliselt ei oleks võidelnud eraomanduslike meeoluavalduste vastu, siis meie kolhoosnikutel ei oleks olnud niisugust suhtumist oma ühismajandisse.

Armastusega suhtumine ühismajandisse on kujunenud järkjärgult, visa organsatsioonilise ja mass-poliitilise töö tagajärjel.

Kui raske oli mul töötada kolhoosi esimehena kolhoosi olemasolu algaastatel! Kui palju oli etteheiteid ja rahulolematust minu nõudlikkuse ja karmuse pärast töös!

Eriti raske oli 1932. aasta talvel, minu kolhoosi esimehena töötamise esimesel aastal. Korratuste tõttu kolhoosi töös ja väikeste normipäevatasude tõttu ei tahtnud kolhoosnikud töötada, eriti talvistel töödel, näiteks kolhoosi loomade talitamise alal. Tuli üksikult vestelda paremate kolhoosnikutega, veenda neid, ja nii igal alal järkjärgult luua tööliste põhiline tuum. Kõige

raskematele aladele, kuhu keegi ei soovinud minna, panin oma sõpru, oma naise ja sugulasi.

Suurt võitlust tuli esialgul pidada nendega, kes ülemääraselt innustusid oma individuaalmajapidamisest.

Mäletan vaidlusi isiklikust karjast saadava sõnniku kasutamise üle. Tuli tõestada, veenda, et hoopis tulusam on kasutada seda sõnnikut mitte isiklikul aiamaal, vaid ühispõldudel. Kuid vähe oli sõnadega veenmisest — oli vaja teha nii, et kolhoosnikud reaalselt oma tulude näol võisid veenduda sõnniku sellise kasutamise tulukuses.

Nii oli iga uue üritusega ühismajapidamise tugevdamise ja arendamise alal. Algul tuli veenda sõnadega ja rakendada administratiivseid vahendeid, kuid pärast oli vaja teha nii, et kolhoosnikud nägid, et teostatud üritus tõepoolest suurendas kolhoosi tulusid ja tõstis ühtlasi kolhoosnikute töö tootlikkust ja normipäevatasu. Vastasel juhul kolhoosi juhi autoriteet oleks kiiresti kadunud, temasse ei oleks enam usutud, ja iga uue ürituse teostamine oleks olnud hoopis raskem.

Uhistöösse teadliku ja armastusega suhtumise kasvatamisel kolhoosnikute juures omas suurt tähtsust töös isikliku vastutamuse ja töötasu võrdsustamise likvideerimine. Kui inimesel puudub töös isiklik vastutus, kui paremad ja halvemad kolhoosnikud saavad võrdset töötasu, siis puudub parematel küllaldane huvi hästi töötada. Selleks, et kõik püüaksid töötada nõnda, nagu töötavad eesrindlased, on vaja, et oleks näha igaühe töö ja et eesrindlased saaksid suuremaid tulusid.

Isiklik vastutamatus likvideeriti meie kolhoosis tugevate tootmisbrigaadide ja alatiste lülide organiseerimisega. Brigaadidele kinnistati alatiseks maa-alad. Saagid arvestatakse eraldi brigaadide järgi ja sel teel on järelikult näha alati iga kolhoosnikute-rühma töötulemused.

Sellest me juba kõnelesime, et meie kolhoosis antakse iga aasta lisatasuna välja suur kogus saadusi. Meile on mõnikord tehtud etteheiteid — kas meie ei anna liiga palju lisatasusid?

Tõepoolest, kolhoosi paremad lüpsjad on lisatasuna saanud kuni 6000 liitrit piima aastas, s. o. nii palju, kui palju annab kaks head lehma. Üksikutele perekondadele antakse lisatasuna 8—10 tonni mitmesuguseid põllumajandussaadusi. See on muidugi palju. Kuid sellega soodustatakse võitlust suurte saakide eest, loomakasvatuse kõrge produktiivsuse eest, töö tootlikkuse tõstmise eest. Aga selles, et lisatasu suurendab kolhoosnikute huvi võitluseks kõrgete töönäitajate eest, ei ole mingit kahtlust.

Lisa-töötasu maksmine kolhoosnikutele kõrvaldas töö kvaliteeti kahjustava ebaterve normipäevade arvu tagaajamise.

Põllumajanduslike tööde kvaliteet seisab meil esikohal. Suure normipäevade arvu tagaajamisel püütakse mõnedes kolhoosides näiteks kartuleid maha panna võimalikult hõredalt. Meil tuleb, ümberpöörduvalt, võidelda liiga tiheda, saaki kahjustava kartuli-

paneku vastu, hoolimata sellest, et kolhoosnikute poolt teostatav liiga tihe mahapanek vähendab normipäevade väljatöötamist sellel töö. Meil tuleb anda ühe hektaari kartuli mahapanekuks ainult 2,5 tonni seemet, mis täiesti kindlustab 45 000 mugula mahapaneku.

Põuasel 1946. aastal kastsid meie kolhoosnikud, arvestamata normipäevade väljatöötamist, köögivilju ja kartuleid suure hoolikusega ja tänu sellele saime neilt kultuuridelt suuri saake.

Umbrohte meie põldudel ei ole. Kaod saagi koristamisel on väga väikesed. Brigaadid võitlevad toodangu iga kilogrammi eest, teades, et töötasu maksmine toimub sõltuvalt kogutud saagi hulgast.

Töökulu arvestus kultuuride järgi ja iga brigaadi ja üksiku kolhoosniku töötulemuste arvestus on meie kolhoosis hästi korraldatud. Kolhoosi arveametnikud Ivan Petrovitš Zavalov, Ivan Mihhailovitš Borissov, Viktor Pavlovitš Gorlov ja Fjodor Nikolajevitš Serdobin on töötanud kaua kolhoosi kontoris ja tunnevad oma tööd hästi.

UK(b)P Keskkomitee 1947. aasta veebruaripleenumi otsuse ja ka NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1948. aasta 19. veebruari määruse „Abinõudest töö organiseerimise, tööjõudluse tõstmise ja töötasu maksmise korra parandamiseks kolhoosides“ alusel vaatasime läbi töönormid ja tööhinded normipäevades, seadsime sisse normipäevade kulu plaanimise ja igapäevase kontrolli nende kulutamise üle. Üheaegselt sellega sidusime normipäevade juurdearvestamise iga brigaadi töötulemustega.

Brigaadide töö uurimine 1949. aastal näitas, kuivõrd tähtis on normipäevade juurde- või mahaarvestamine sõltuvalt brigaadi poolt saavutatud saagist.

Arvestus on näidanud, et kogutud saagi iga tsentneri kohta kulutatakse ühesugustes tingimustes töötavate brigaadide poolt erineval hulgal normipäevi. Nii näiteks, kui 1949. aastal kulutati kolhoosis keskmiselt iga kartulitsentneri kohta 0,38 normipäeva, siis mõned brigaadid kulutasid kartulitsentneri kohta 0,56 normipäeva. Seda silmas pidades otsustasime brigaadidele normipäevi juurde arvestada sõltuvalt kogutud saagist. Niisugune normipäevade juurdearvestamine suurendab veel enam kolhoosnikute huvi võitluseks saakide eest ja sunnib normipäevi ökonoomsemalt kulutama, sunnib likvideerima nende pillamist. Niiviisi, kolhoosi töö korraldust ja tasusüsteemi järk-järgult täiendades, kasvatame kolhoosnikutes peremehelikkku, sotsialistlikku suhtumist oma artelli tootmistöösse.

Kas samuti on lugu töö korraldusega ja tasuga meie naabrite juures? Muidugi mitte.

Morozovo kolhoosis ei olnud kuni viimase ajani näiteks kindlat brigaadilist töö korraldust. Põhilistel töödel ei rakendatud individuaalset tükitööd. Seetõttu töötasid Rõbolovo kolhoosnikud palju paremini kui Morozovo kolhoosi omad.

1946. aastal saatis kolhoos „Borets“ vastastikuse abistamise korras oma kolhoosnikuid Morozovo kolhoosi viljaniitmisele. Morozovo kolhoosnikud ei jõudnud meie niitjatele järele ega jõudnud siduda vihke nende järel ja kõnelesid: „Küll aga töötavad? Niisugust tööd pole me veel näinud!“

Morozovo ja Rõbolovo kolhoosnikute töötamise erinevusest kõnelevad ka andmed normipäevade väljatöötamisest.

Peaaegu kõik meie kolhoosi liikmed võtavad kogu aasta jooksul osa ühistootmisest. Seda kinnitavad järgmised andmed.

Ühistootmises töötavate kolhoosnikute arv 1948. aastal (kuude järgi).

Jaanuar	268	Juuli	460
Veebruar	277	August	471
Märts	313	September	434
Aprill	373	Oktoober	389
Mai	429	November	294
Juuni	441	Detsember	293

Morozovo kolhoosis on paljud kolhoosnikud pühendanud liigselt aega oma individuaalmajapidamisele, isegi pingsal põllutööde ajal. Selle põhjus on see, et Morozovos ei ole tehtud vajalikku tööd selleks, et kolhoosnikutes kasvatada armastusega suhtumist oma ühismajandisse, ei peeta alalist võitlust hooletute kolhoosnikute liigse huvi vastu tegelda eeskätt oma individuaalmajapidamisega.

Mõned kolhoosnikud väidavad sageli, et kolhoosis „Borets“ minevat asjad paremini sellepärast, et mina kui kolhoosi esimees olen töös karm ja nõudlik. Nad näevad selles meie kolhoosnikute parema töö peamist põhjust.

See, et olen töös karm ja nõudlik, on tõsi. Meil kolhoosis ei hellitata loodreid, praagitootjaid ja võõrast tööst elada-tahtjaid. Niisugustele inimestele on loodud meie kolhoosis selle organiseerimise esimesest päevast alates sallimatuse õhkkond. Meie ei heida armu neile, kes takistavad meid ehitamast uut, jõukat elu. Kuid see ei ole põhiline, ei ole otsustav meie kolhoosnikute juures ühistöösse sotsialistliku suhtumise kasvatamisel. Peaasi on see, et mida kauemale jõuame, seda vähem on vajadust administratiivseteks abinõudeks, karmuseks ja rangeks nõudlikkuseks. Mida kauemale jõuame, seda tugevamaks kujuneb kolhoosnikute sotsialistlik suhtumine ühismajapidamisse kui oma eluküsimusse ja hoolitsus selle igakülgse arengu eest muutub kõikide kolhoosnikute peamiseks sihiks.

Kolhoosnikutes ühiskondlikku töösse sotsialistliku suhtumise kasvatamisel omab suurt tähtsust hästikorraldatud poliitiline töö massidega. Seda tööd juhivad kolhoosis parteiorganisatsioon. Kogu töö massidega on suunatud sellele, et kasvatada meie kolhoosnikutest teadlikke kommunistliku ühiskonna ülesehitajaid. Sotsialistlik võistlus on meil kolhoosis hästi korraldatud. Kõigest, mis on head eesrindlaste töös, haaratakse otsekohe kinni, seda val-

gustatakse seinalehes, väiklehtedes ja tootmisnõupidamistel. Samas piitsutatakse ka kõike halba, kõike, mis tööd takistab. Kolhoosis on hästisisustatud parteikabinet, raamatukogu ja lugemissaal. Paljud kolhoosnikud õpivad partei ajalugu. Kolhoos kutsub endale rajoonist ja isegi Moskvast lektoreid erialaste küsimuste alal.

Kolhoosi juhtiva kaadri püsimine.

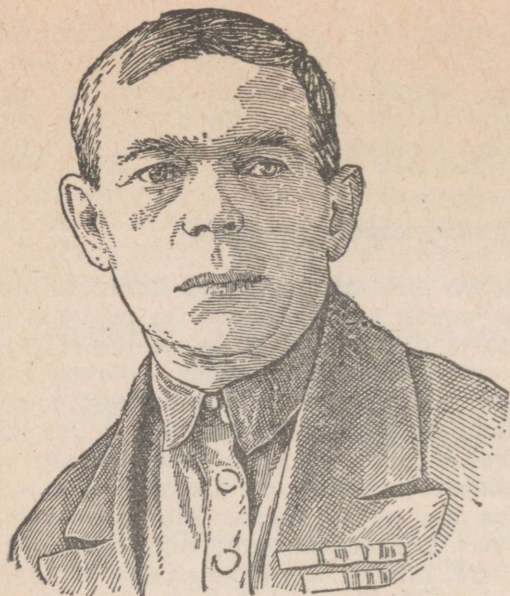
Põhiliste momentide hulka, mis määravad iga kolhoosi olukorra, tuleb minu arvates lugeda juhtiva koosseisu püsimist ja selle töö kvaliteeti, kusjuures olgu kohe öeldud, et ma ei jaga seda arvamust, et kõigis eesrindlikes kolhoosides töötavad esimeestena kõige andekamad ja kõige paremad juhid, aga maha jäanud kolhoosides — vähem andekad ja halvad juhid. Mitte selles ei seisa asi. Eesrindlikes kolhoosides on esimeestest saanud paremad juhid üldiselt sellepärast, et nad on pikemat aega töötanud ühes kolhoosis. Kas mul oleks saanud olla niisuguseid kogemusi kolhoosi juhtimises, kui oleksin olnud esimeheks mitte 18 aastat (nagu praegu), vaid, ütleme, üks-kaks aastat? Muidugi mitte!

Kolhoosi juhtimine ei ole lihtne asi; see nõuab palju kogemusi ja teadmisi. Ainult pikemaajaline töötamine kolhoosi esimehena ning partei- ja nõukogude organite abi töös arendasid meie eesrindlike kolhooside esimeeste organiseerimisvõimeid, võimaldasid neil majapidamist hästi tundma õppida ja mõista kõige suuremat edu saavutamise töömeetodeid. Põllumajandus nõuab kaadri püsimist suuremal määral kui tööstuslik tootmine. Uhe aastaga ei ole võimalik saavutada maksimaalseid tulemusi niisugustes põllumajandusharudes, nagu seda on näiteks loomakasvatus, puuviljakasvatus ja isegi põllundus. Kui kolhooside juhtkondi sagedasti vahetada, siis on sellega paliudel juhtudel määratud läbikukkumisele kõige tähtsamate, kolhoositootmise arenemist määravate ettevõtete teostamine.

Võtame näitena sellesama Morozovo kolhoosi. Miks seal ei osatud kolhoosi olemasolu 17 aasta vältel vajalikul määral oma ühismajapidamist arendada? Kõigepealt sellepärast, et sel ajal, kui mina töötan vahetpidamata kolhoosi „Borets“ esimehena, on Morozovo kolhoosis vahetunud kaheksa kolhoosi esimeest. Selles kolhoosis pole olnud püsivat esimeest, pole olnud püsivat brigadiiride, loomakasvatavate ja muud põhitöötajate kaadrit. Kõigepealt sellepärast puudubki Morozovo kolhoosi tegevuses plaanilisus, puudub selge perspektiiv reaks aastateks; inimesed elasid tänapäevale, nad tahtsid jooksva aastal võtta ühismajandist võimalikult palju, mitte mõeldes sellele, mis saab homme.

Miks näiteks ei jäänud Morozovo kolhoos vastuvõetud ja juba rakendatud külvikordade juurde?

Selle kolhoosi endised juhatused viitasid sellele, et nemad ei

*N. KOSTRITSKIN,
sotsialistliku töö kangelmane,
brigadiir.*

saanud plaanis ettenähtud külve ära paigutada vastavalt kindlaksmääratud külvikordade üleminekuplaanile. See on ainult ettekäanne.

See kolhoos ei seadnud sisse külvikordi sellepärast, et kolhoosi juhatus ise ei pidanud kinni üleminekuplaanist. Inimesed elasid ühe päeva huvidele. Taheti nimelt jooksva aastal saada võimalikult suurt saaki, ja selleks paigutati külvid võimalikult soodsale eelmise aasta kultuurile, aga mis saab edasi — polnud tähtis. Üleminekuks õigele külvikorrale peab mõnikord mitte hoolima päevahuvidest selleks, et edaspidi, paljude aastate vältel, saada püsivalt suuri saake. Kuid loobuda päevahuvidest, õigemini mõelda tulevaste päevade huvidele, ühismajandi edasisele arengule, saavad ainult need, kes teavad, et nad ka homme juhivad seda majandit.

Selleks, et kõikide kolhoosnikute tulevikku kindlalt siduda nende ühismajandiga, on vaja kõigepealt seda, et kolhoosi juhtiv kaader tunneks ennast pikema ajavahemiku vältel alalise vastutajana selle majandi eest.

Meie kolhoosis mitte ainult mina, vaid enamik brigadiire ja eri tootmisharude juhatajaid töötavad kolhoosis pidevalt kümneid aastaid.

Köögiljandusbrigaadi brigadiir A. Bõkova juhib brigaadi pidevalt 1931. aastast alates.

Brigadiir P. Zvereva juhib seemnekasvatuse brigaadi selle organiseerimise päevast alates.

Teise põllundusbrigaadi brigadiir N. Kostritškin töötab pidevalt 1932. aastast alates, ainsa vaheajaga 1941. aastast kuni 1945. aastani, milial ta oli rindel.

Püsiv kaader on meil kolhoosi tootmistöö kõikidel aladel. Inimeste vahetamine on meil toimunud ainult niisugustel põhjustel, nagu seda on Nõukogude Armeesse minek, vastutavamale tööle ümberpaigutamine jne.

Selega ma lõpetan peatüki, mis vastab küsimusele — kuidas lõime oma ühismajandi.

Ma ei ole valgustanud muidugi kõiki küsimusi, kuid esitatud faktidest minu arvates piisab selleks, et neist selguks meie poolt läbi käidud kolhoosi tugevdamise organisatsioonilis-majanduslik tee. Need faktid kõnelevad sellest, et kolhoos „Borets“ on hästi ära kasutanud sotsialistliku suurtootmise eeliseid ja võimalusi. Ühismajapidamise loomise ja arendamise protsessis on ka inimesed ümber kasvanud: Rõbolovo talupoegadest-üksikmajapidajatest on kasvanud sotsialistliku ühiskonna töötajad.

Kollektiivse suurmajapidamise põhilisi eeliseid saime ära kasutada ainult selle tõttu, et käisime oma töös seda teed, mida meile on näidanud partei ja valitsus, tähele pannes seltsimees Stalini tarku sõnu ja rangelt täites põllumajandusliku artelli stalinlikku põhikirja.

MILLEGA ALUSTADA KOLHOOSI ÜHISMAJAPIDAMISE TASEME TÕSTMISEL

Moskva oblasti Malinski rajooni Aleksejevski kolhoosi kolhoosnikud küsisid minult: „Teie lõite oma ühismajapidamise järk-järgult, 18 aasta vältel, kuid meil on vaja tugevdada oma kolhoosi lähema 2—3 aasta jooksul. Kuidas siis seda teha ja, peaasi, millest alustada kolhoosi ühismajapidamise taseme tõstmist?“

Ma arvan, et kõigest sellest, mis ütlesin brošüüri eelmistes osades, on selge, millest tuleb alustada mahajäänud kolhoosi töö kordaseadmisel.

Meie töökogemustest peaks olema igale kolhoosnikule selge, et põllumajandussaaduste külluse, kolhoosnikute rikkuse ja jõuka elu saab luua ainult kõrgeltarenenud, paljude tootmis-
harudega õigesti organiseeritud ühismajandi alusel. Kui tahad elada jõukalt, saada ühismajandist suuri saake, siis tuleb alaliselt hoolitseda selle arengu eest.

Kas mahajäänud kolhoosid nüüd veel vajavad niisugust pikka ajavahemikku (15—18 aastat) selleks, et üles ehitada eeskujulikku ühismajapidamist, nagu see on kolhoosis „Borets“? Muidugi mitte.

Nüüd on olemas kolhooside tööst rikkalikud kogemused; nüüd võib juba vältida neid vigu, mida tegime meie oma töös. Lenini-

Stalini partei ja sotsialistlik riik abistavad nüüd kolhoose rohkem. Nüüd on igas kolhoosis majapidamise arendamise alal rohkem ära tehtud, kui tehti meie kolhoosi tegevuse algaastatel. Seepärast võivad ja peavad mahajäänud kolhoosid praegu läbima mõne aastaga selle tee, mille läbis meie kolhoos eesrindliku ühismajapidamise loomisel.

Mõnedes kolhoosides on raske alustada ühismajapidamise edasiarendamist, on raske saavutada kiiret murrangut kolhoosnike suhtumises ühismajandisse. Niisuguse murrangu tekkimiseks töös on vaja ühelt poolt lõpetada igasugune põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumine ja, teiselt poolt, korraldada töö kolhoosis nii, et iga kolhoosnik oleks veendunud selles, et tema töö pole tehtud asjata ja et selle eest tasutakse hästi. On vaja teha palju selgitustööd ja näidete varal veenda, et ainsaks teeks jõukale elule on ühismajapidamise igakülgse tugevdamise tee. On väga oluline, et kolhoosnikud teaksid oma töö tulemustest ja saada-vatest tuludest. Selleks on vaja kõigepealt arvestada, kui palju igalt hektaarilt peab saama teravilja ja muid põllumajandussaadusi selleks, et täielikult õiendada vahekord riigiga ja luua põllumajandusliku artelli põhikirjas ettenähtud seemne-, sööda- ja muud ühiskondlikud fondid.

Nagu teada, võib pärast riiklike müügikohustuste plaani täitmist, pärast traktorijaamale tehtud töö eest naturaaltasu maksmist ja vajalike ühisfondide loomist ülejääva toodangu jaotada normipäevade eest. Näiteks Morozovo kolhoosis peab saama hektaarilt ligemale 7 tsentnerit teravilja selleks, et täielikult õiendada vahekord riigiga, maksta naturaaltasu töö eest traktorijaamale ja luua kolhoosis kindlaksmääratud ühisfondid. Kõik teravili, mis saadakse üle 7 tsentneri, võib minna normipäevatasude fondi.

Seitse tsentnerit hektaarilt on väga väike kogus isegi mahajäänud Morozovo kolhoosi tingimustes. Morozovo kolhoosis on olnud saak teraviliakultuuridelt iga aasta üle 7 tsentneri. Tõsi, 1946. aastal oli kolhoosis lõplik saak kõigest 6 tsentnerit hektaarilt, kuid igale Morozovo kolhoosnikule on selge, et isegi põuasel 1946. aastal kasvas kolhoosi põldudel hoopis suurem saak. Ainult see saak koristati halvasti, suurte kadudega. Ja 1947. ning teistel aastatel, millal Morozovo kolhoosnikud töötasid mõnevõrra paremini, oli lõplik saak teraviljakultuuridelt 10—12 tsentnerit hektaarilt, kuigi maid väetati endiselt halvasti ja koristamist teostati endiselt suurte kadudega. Aga mis tähendab Morozovo kolhoosis saada 12 tsentnerit teravilja hektaarilt? See tähendab kindlustada ligikaudu 2 kilogrammi leivavilja väljaandmine iga normipäeva eest. Ja kui Morozovo kolhoosnikud ennast veidi enam pingutavad, oma isiklikust karjast rohkem sõnnikut ära annavad, tööde teostamise tähtaegu lühendavad (mis neil harilikult pikale venib), kui nad annavad oma külvidele pealtväetist, teostavad umbrohutõrjet ja saagi kadudeta koristavad, siis võib

saada iga aasta saaki teraviljakultuuridelt 14—15 tsentnerit hektaarilt. Kui aga Morozovo kolhoos seab täielikult sisse heinavälja-külvikorra ja oma maadel teostab kõik need maaparandustööd, mis on teostatud meil, siis hakkavad ka Morozovo kolhoosnikud saama oma ühispõldudelt saake, mis ei ole alla 20 tsentneri hektaarilt. Niisugune saak kindlustab 5 kilogrammi teravilja väljaandmise ühe normipäeva eest.

Seesuguste näidete abil on vaja kolhoosnikele selgitada, missugused võimalused peituvad iga kolhoosi ühismajapidamises ja missuguseid tulusid see on suuteline andma.

Väga tähtis on selgitada meie riiklike müügikohustuste süsteemi paremust. Meie maal kehtiva riiklike müügikohustuste süsteemi juures olgu kolhoosi saak missugune tahes, riigile müügikohustuse korras antav põllumajandussaaduste plaan ei muutu. Saagi suurenemisega ei suurene ka kolhoosi seemnevajadus. Järelikult, suurem osa saagi juurdekasvust, mille kolhoos saab üle teatud miinimumi, jaotatakse normipäevade eest, ja mida suurem on saak, seda enam on võimalusi kolhoosnike tulude suurendamiseks.

Toome näitena järgmise kalkulatsiooni sama Morozovo kolhoosi kohta.

Kui palju on võimalik anda teravilja ühe normipäeva eest mitmesuguste saakide korral.

Teraviljasaakide korral	Võib välia anda teravilja ühe normipäeva eest ligikaudu
9 tsentnerit hektaarilt	1 kilogramm
11 " "	2 "
14 " "	3 "
17 " "	4 "
20 " "	5 "

Selle ligikaudse kalkulatsiooni tegemisel on arvesse võetud riiklike müügikohustuste täielik täitmine, traktorijaamale naturaaltasude maksmine, kõikide põhikirjas ettenähtud ühiskondlike fondide loomine ja teatava toodanguosa täiendav müük.

Kalkulatsioonist on näha, et 9-tsentnerilise teraviljasaagi korral saab kolhoos iga normipäeva eest välja anda ainult ühe kilogrammi teravilja. Selleks, et ühe normipäeva eest väljaantavat teraviljamäära kahekordistada, on vaja saavutada ainult 2-tsentnerilist enamsaaki; edasine saagi tõus toob endaga kaasa veel suurema teraviljakoguse andmise ühe normipäeva eest. Morozovo kolhoosis, kus on võrdlemisi suured kartuli- ja muude mitteteraviljakultuuride kasvupindalad, on võimalused normipäevade eest teravilja andmise suurendamiseks väiksemad kui puht-teraviljakasvatuse suunaga kolhoosides, kuid seda saab asendada antava kartuli- ja rahamäära suurendamisega.

Selliseid kalkulatsioone on kasulik teha igas kolhoosis ja nende alusel näidata kolhoosnikele, missugune peab olema saak selleks, et täielikult õiendada kohustused riigi vastu.

luua kõik vajalikud ühiskondlikud fondid ja tagada kolhoosnikute tulude tõus.

Seades eesmärgiks selle või teise saagi taseme, on vaja välja töötada ka need abinõud, millede teostamine kindlustab selle saagi saamise, kusjuures isegi kõige mahajäänumas kolhoosis ei ole niisuguseid raskusi, mida ei oleks võimalik ületada.

Kui kolhoosis on puudus veojõust, siis tuleb taotleda traktorijaama poolt tehtavate tööde mahu suurendamist ja paremini ära kasutada tööhobuseid ja -härgi. Kui kolhoosis on puudus inimestest, siis on vaja tööd paremini organiseerida, tugevdada brigaade, koondada administratiiv-majanduslikku ja teenindavat personali. Kõige enam tööd nõudev, veel nõrgalt mehhaniseeritud rühvelkultuuride harimine on otstarbekohane hooldamisperioodiks jaotada kolhoosnikute vahel, määrates igale kolhoosnikule kindla maatüki.

Üldiselt näitavad kolhooside töökogemused, et tööjõuküsimus on lahendatav igas kolhoosis; on vaja ainult paremini korraldada kolhoosi tööd, suurendada kolhoosi tulusid, ja siis tulevad tööle mitte ainult töövõimelised, vaid ka vanad ja alaealsed.

Isegi kõige enam mahajäänud kolhoosides tuleb töökätest puudus harilikult ainult põllumajanduslike tööde üksikutel pingstatel perioodidel. Kuid peaaegu iga niisugust perioodi saab mitmesuguste abinõudega kergendada. Meie kolhoosis näiteks oli kõige pingsamaks perioodiks kartulivõtmise aeg. Sellel perioodil toimuvad kõrvuti kartulivõtmisega ka muud sügisesed põllumajanduslikud tööd, pealegi nõuab kartulivõtmine üksi suure hulga inimesi. Mõned aastad tagasi hakkasime poolele kartulipindalale panema varaseid sorte, mille tõttu tööjõuvajadus vähenes koristustöödel septembris kahekordselt. Varase kartuli koristamine juulis, enne kui algab teraviljakultuuride massiline koristamine. Võib olla on tarvis samuti toimida ka teistes kolhoosides: muuta kasvatatavate kultuuride koosseisu ja sorte, korraldada nõnda, et väheneks vajadus töökäte järgi kõige pingsamatel tööperioodidel. Meie sotsialistliku süsteemi tingimustes väljapääsematut olukorda ei saa olla üheski kolhoosis. Ainult et kolhoosnikutel endil on vaja hoolitseda ühismajapidamise eest, hästi suhtuda ühiskondlikku töösse; siis leidub ka vajalik abi. Ulatuslikumaid abinõusid ühismajapidamise taseme tõstmiseks on vaja alustada isegi terava tööjõu ja -vahendite puudusel, otsekohe jooksva aastal. Neist abinõudest paljude teostamine, näiteks külvikordade sisseseadmine, ei nõua kolhoosilt suuri vahendeid, ja need võivad tulla teostamisele otsekohe.

Kui kolhoosnikud näevad, et ühismajapidamise tugevdamine on kolhoosis tõsiselt käsile võetud, et kolhoosi maaharimises luuakse kord, siis nad muudavad ka oma suhtumist ühistöösse.

Minu nõuanded kolhooside esimeestele on järgmised: mõtle põhjalikult kolhoosi mineviku, oleviku ja tuleviku üle; õpi tundma kollektiivmajapidamise juhtimise põhilisi seadusi ning

partei ja valitsuse direktiive kolhoosimajanduse ülesehitamise kohta; kümned korrad loe läbi põllumajandusliku artelli stalinlik põhikiri; koos kolhoosnikutega tööta välja abinõude süsteem ühismajapidamise taseme tõstmiseks ja kindlusta selle kõrvalekalduvat teostamine; igapäevases töös pea rangelt kinni põhikirjast; pööra kõige tõsisemat tähelepanu inimeste töölepaigutamisele, nende töö organiseerimisele ja -tasule; kindlustada kolhoosi tulude ja kõikide hüvede jaotamine ainult vastavalt tööle; hoolitse alati paremate eest, pea mees kõik, ka kõige tühisemad faktid, mis väljendavad kolhoosnikute head suhtumist ühismajandisse; kõige karmimal viisil tee lõpp igasugustele katsetele elada võõra töö arvel ja hooletule suhtumisele artelli tootmistöösse; pea rangeimat kokkuhoiu-režiimi, võitle iga normipäeva, iga kopika ja toodangu iga kilogrammi kokkuhoidliku kulutamise eest; loo varusid tootmises, rakenda laiemalt ja paremini traktorijaama traktoreid ja kolhoosi oma masinaid; ära luba agrotehniliste eeskirjade rikkumist; sea sisse kolhoosnikute töö alaline range kontroll ja arvestus; ära eraldu massist, juhi ühismajandit ühiselt kõigi kolhoosnikutega, pea sagedamini nõu parteiorganisatsiooniga. Kui kõike seda täidad, siis läheb kolhoosi ühismajapidamine ülesmäge.

Uhendades kõigi kolhoosnikute jõupingutused saab kiiresti tõsta iga kolhoosi ühismajapidamise taset. Seda tõestavad nii meie Bronnitsõ rajooni kui ka NSV Liidu teiste rajoonide paljude kolhooside töökogemused.

Võtame meie naaberkolhoosid — Morozovo ja Mihhejevo kolhoosid.

Mihhejevo kolhoosis töötab artelli esimehena juba kolmandat aastat Nõukoode Armeest demobiliseeritud sõdur P. Koškin. Tunduval määral just artellimajandi parema juhtimise tõttu oli Mihhejevo kolhoosis 1947. aastal saak teraviljakultuuridelt kahekordselt suurem kui 1946. aastal: see tõusis 7,0 tsentnerilt 14,4 tsentnerile. 1947. aastal täitis Mihhejevo kolhoos riiklikud kohustused enne tähtaega ja andis iga normipäeva eest 1,5 kilogrammi teravilja, 14 kilogrammi kartuleid ja köögivilja ning 3 rubla raha 1946. aastal väljaantud 730 grammi teravilja, 7 kilogrammi kartulite ja köögiviljade ning 1 rubla 38 kopika raha asemel.

Halvasti ei töötanud Mihhejevo kolhoos ka 1948. aastal. Tõsi, ebasoodsate kliimaatiliste tingimuste tõttu olid põllumajanduskultuuride saagid 1948. aastal mõnevõrra väiksemad, kuid kolhoos õiendas täielikult vahekorra riigiga ja andis normipäevade eest õige palju saadusi.

Mihhejevo küla kolhoos läheb tõusuteed oma ühismajapidamise kõikides harudes, seab edukalt sisse heinavälja-külvikordi, teostab oma maadel suuri maaparandustöid ja lähemal ajal seab endale ülesandeks saavutada ja ületada meie kolhoosi põhilised näitajad.

1949. aastal toimus terav murrang ka Morozovo kolhoosi töös.

Selle aasta algul vahetasid kolhoosnikud kolhoosi juhtkonda. Artelli esimeheks valiti kolhoosi liige Sergei Andrejevits Karpov, kes on samuti Nõukogude Armeest demobiliseeritud sõdur. Sm. Karpov töötas varem traktorijaama traktoribrigaadi brigaadirina ja omab juhtivaks tööks küllalt kogemusi.

Osava juhtimise tulemusena oli teraviljakultuuride keskmine saak Morozovo kolhoosis 1949. aastal 10,5 tsentnerit 7,4 tsentneri vastu 1948. aastal. Veel suuremal määral tõusis kartulisaak: 59-lt tsentnerilt 1948. aastal 180 tsentnerini 1949. aastal. Köögiviljakultuuride saagid tõusid ligemale kahekordseks. Kolhoos täitis täielikult ja õigeaegselt kohustused riigi vastu ja andis ühe normipäeva kohta 13 kilogrammi kartuleid ja köögivilja, aga ka teravilja, koresööta ja raha.

Uhtaegu sellega tegi kolhoos suuri mahutusi oma ühismajapidamise tugevdamiseks, tegi karjalautades kapitaalremondi, ehitas vasikalauda jne.

1949. aastal tõusis kolhoosis tunduvalt kolhoosnikute töö-aktiivsus. Kolhoosi uus juhtkond alustas oma tööd töö organiseerimise ja -tasu küsimuste kordaseadmisega: tugevdas brigaade, korraldas töönormide ja -hinnete läbivaatamise, pani kehtima uue töötasude korralduse. Kolhoosi uueks arveametnikuks määratud G. Filippov seadis sisse täpse töö käimiste ja normipäevade arvestuse, samuti brigaadide poolt kogutud saagi arvestuse. Esmakordselt maksti kolhoosis 1949. aastal lisatasu kartulisaagi plaani ületamise eest. Paremaid kolhoosnikuid on hakatud igati soodustama, aga neid, kes püüavad ühistööst kõrvale hoiduda, vastutusele võtma.

Suurt abi on kolhoosile osutanud rajooni partei- ja nõukogude organid, aga ka traktorijaam. Kõik see kutsus esile terava murrangu kolhoosi töös ja tekitas Morozovo kolhoosnikute veendumuse, et nüüdsest peale läheb nende ühismajapidamine ülesmäge ja kolhoos tuleb mahajäänute hulgast eesrindlike hulka.

Nii võib see toimuda igas kolhoosis, kus on tagatud bolševistlik juhtimine, kus töö on õigesti organiseeritud ja kõikide kolhoosnikute jõupingutused on suunatud artelli ühismajapidamise arendamiseks ja tugevdamiseks, ühisomandi — kolhoosnikute õnneliku ja jõuka elu aluse — suurendamiseks.

Esimesel üleliidulisel kolhoosnikute-lööktöölise kokkutulekul ütles seltsimees Stalin:

„Selleks, et kolhoosnikud saaksid jõukaks, on nüüd vaja ainult üht — töötada kolhoosis ausalt, kasutada õigesti traktoreid ja masinaid, kasutada õigesti tööloomi, õigesti harida maad, hoida kolhoosi omandit“. Ja seal, kus täidetakse seda seltsimees Stalini õpetust, seal läheb ühismajapidamine kiiresti õitsengule ja selle alusel kujuneb kolhoosnikute jõukas ja kultuurne elu.

*

Kolhoosiga „Borets“ ühinesid 1950. aastal kolhoos „Naš Trud“ (Starnikovo küla) ja ajalehe „Bronnitsõ Kolhoosnik“ nimeline kolhoos (Morozovo küla). Ühinenud kolhoosi „Borets“ koosseisu kuulub 425 kolhoosiperet 651 töövõimelise kolhoosnikuga. Kokku on maad 2496 ha, millest uue maakorralduse järgi kuulub põllu-, sööda- ja köögivilja-külvikorda 1875 ha, aedade all on 61 ha.

Uhisloomade arv kolhooside ühinemise päeval, 1. aprillil 1950. a. oli:

Hobuseid	246,	sellest tööhobuseid	139
Veiseid	394,	sellest lehmi	185
Sigu	201,	sellest emiseid	40
Lambaid	525		
Linde	1013		
Mesilasperesid	74.		

SISUKORD

Kirjastuselt	3
Põllumajandusliku artelli „Borets“ liikmed töötavad hästi ja suhtuvad armastusega oma ühismajandisse	4
Mida on andnud kolhoos „Borets“ Rõbolovo talupojale	6
Kuidas elasid Rõbolovo talupojad enne Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni	10
Meie kolhoosnike suhtumisest oma individuaalmajapidamisse	12
Kust kolhoos saab vahendid kõrge normipäevatasu maksmiseks ja suurteks kapitaalhitusteks	14
Kuidas me lõime oma ühismajandi	21
Ühismajandi olukord kolhoosi tegevuse algaastail	22
Kuidas kasutasime artelli tööjõudu	24
Kuidas kujundati kolhoosnike sotsialistlik suhtumine ühistöösse	33
Kolhoosi juhtiva kaadri püsimine	37
Millega alustada kolhoosi ühismajapidamise taseme tõstmisel	39

Vastutav toimetaja S. Hä r m a
Kaanejoonise valmistanud E. L ü ü s
Tehniline toimetaja E. P l a k s .

Ladumisele antud 25. X 1950. Trükki-
misele antud 8. I 1951. Paber 60:92
cm $\frac{1}{16}$. Trükiarv 3000. Trükipoog-
naid 3. Arvutuspoognaid 3,13. MB-01168.
Tell. nr. 4550.
Graafikatööstus „Oktoober“, Tallinn,
Tartu mnt. 49.

На эстонском языке.

П. И. Ажирков.
Как колхоз „Бор и“ стал передовым
социалистическим хозяйством.

Hind 95 kop.

95 kep.

A-18759
II

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00448688 4